

NAŠE DELO

Težko pričakovana ambulanta je tu

Albin Vengust: »Dočakali smo rojstvo moderno opremljene zobne ambulante. Upam, da se bomo z radostjo in ponosom spominjali letošnjega praznika dneva republike, ob katerem smo odprli zares lepe prostore nove zobne ambulante.«

VEVČE, NOVEMBER — »Kako lepo bi bilo, če bi imeli zobno ambulanto doma,« so ugotavljali že nekaj časa člani kolektiva, zlasti pa takrat, ko so nekajkrat po nekaj ur presedeli v splošnih zobnih ambulantah in čakali, da pridejo na vrsto. V splošni zdravstveni ambulanti imamo preventivno in kurativno zdravljenje, kjer naši strokovnjaki za medicino dela skrbijo za naše delovne ljudi in s čemer je odstotek odsotnih od dela zaradi bolezni precej manjši kot bi bil sicer.

Velik prispevek k temu je tudi nova zobna ambulanta. Priključena je splošni ambulanti. Prostore za oboje so iz bivših skladišč lepo uredili, tako da so zadosti funkcionalni in nad vse estetsko urejeni. Primerne sanitarije z umivalnico, hodniki, čakalnica in sami zdravstveni prostori so skladni, stene pa popestrijo že novi vzorci domačih tapet.

Prostorov in naprav se veselijo tudi zdravniki in medicinske sestre, saj bo njihovo delo precej olajšano, če upoštevamo, da zdravstveno osebje mnogokje dela v še precej slabem delovnem okolju, kar vpliva na njihovo in na razpoloženje pacientov.

Tudi oprema v ambulanti bo k poteku zdravljenja zob članom kolektiva doprinesla svoje. Je lepa, moderna, prvenec med njo pa je tehnično popolni zobarski stol, ki ga s pomočjo pnevmatike zobozdravnik lahko premika v vse položaje, odvisno od vrste obolenja zoba pacienta. Najbolj zanimiva, posebno za manj korajžne pacietne pa je naprava za vrtnenje, ki ima do 350.000 obratov na minuto. Znano je namreč, da pri toliki brzini skoraj ne čutimo bolečin.

Zobna ambulanta je bila uradno in slovesno odprta 23. novembra 1976. Takrat je bil naš časopis že tik pred izidom, zato bral-

cem nismo mogli postreči z začetkom poslovanja ambulante. O prvih vtisih bomo pisali v prihodnji številki.

Kljub temu pa smo zastavili nekaj vprašanj tovarišu direktorju Albinu Vengustu, ki je pri organiziranju zobne ambulante največ sodeloval.

Tovariš direktor, od kod je prišla pobuda za ustanovitev zobne ambulante znotraj tovarne?

Odkod pobuda? Za gradnjo nove ambulante smo najbrž pobudniki vsi, ki smo kdajkoli čakali v neprijetno polnih čakalnicah zobnih ambulant. Najbrž ni važno, kdo je pobudnik; lepo je, da je naša tovarna postala bogatejša za zelo koristno ustanovo — zobno ambulanto. Starejši Vevčani se bodo spomnili, da smo že imeli v tovarniških prostorih zobno ambulanto. Bila je v spodnjih prostorih hiše Vevče št. 36. Lepe denarje je papirnica dala iz svojih fondov za vevški zdravstveni dom. Veselili smo se modernega doma. Svetle ambulante vseh vrst pa lepe čakalnice. Pa smo bili kmalu razočarani. Polna čakalnica ni bila več lepa; neprijetno zdravstveno osebje zna narediti še tako svetlo ambulanto temno in neprijetno. Kmalu smo spoznali, da je slaba ambulanta

v naši tovarni še vedno veliko več vredna kot dobra v tujih rokah. Tako se je vrnila zdravstvena postaja nazaj v tovarno. Obnovili smo jo, dali smo jim novo in polno vrednost, ko smo se odločili, da bomo mnogo več časa in denarja žrtvovali za preventivno zdravstveno dejavnost. Danes smo lahko ponosni. Naš kolektiv ni več mlad in tudi delo v papirnicah ni brez nevarnosti na delovnih mestih. V naši tovarni je bolniški stalež med najnižjimi v republiko. To je predvsem zasluga naše zdravstvene ambulante.

Dolgo smo odlašali. Desetletje je za nami, odkar ni več zobne ambulante v tovarni. Lansko leto sem po kratkem posvetu z nekaterimi tovariši iz papirnice in z dr. Moškonom kar na hitro roko predlagal: v tovarni bomo postavili zobno ambulanto. Odbor za družbeni standard in delavski svet sta z veseljem podprla predlog in odločila, da bo 400.000 dinarjev dovolj. Dr. Bleiweisa, vevškega priseljenca, smo prosili za nasvete, kako razporediti prostore, kako opremiti in kako organizirati zobno ambulanto. Z veseljem se je odzval. S tov. Gorštom sta obiskala nekaj zobnih ambulant po drugih tovarnah. Delo je steklo. Toda začelo se je zatikati pri opremiti. Pa tudi gradnja se ni premaknila nikamor. Preveč smo imeli dela s prestavljanjem vzdrževalnih delavnic zaradi gradnje novega papirnega stroja in tudi kulturni dom in papirniško restavracijo smo morali končati.

Dočakali smo rojstvo moderno opremljene zobne ambulante.

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

PAPIRNICICE VEVČE

PAPIRNICICE KOLIČEVO

**ZA PRAZNIK REPUBLIKE 29. NOVEMBER
ČESTITA VSEM ČLANOM KOLEKTIVOV
PAPIRNICICE KOLIČEVO IN PAPIRNICICE VEVČE**

UREDNIŠTVO

Upam, da se bomo z radostjo in ponosom spominjali letošnjega praznika dneva republike, ko smo odprli zares lepe prostore nove zobne ambulante.

Zobarski stol in nekaj druge opreme je nabavljeno v Zahodni Nemčiji. Ali taki pri nas doma še niso na razpolago?

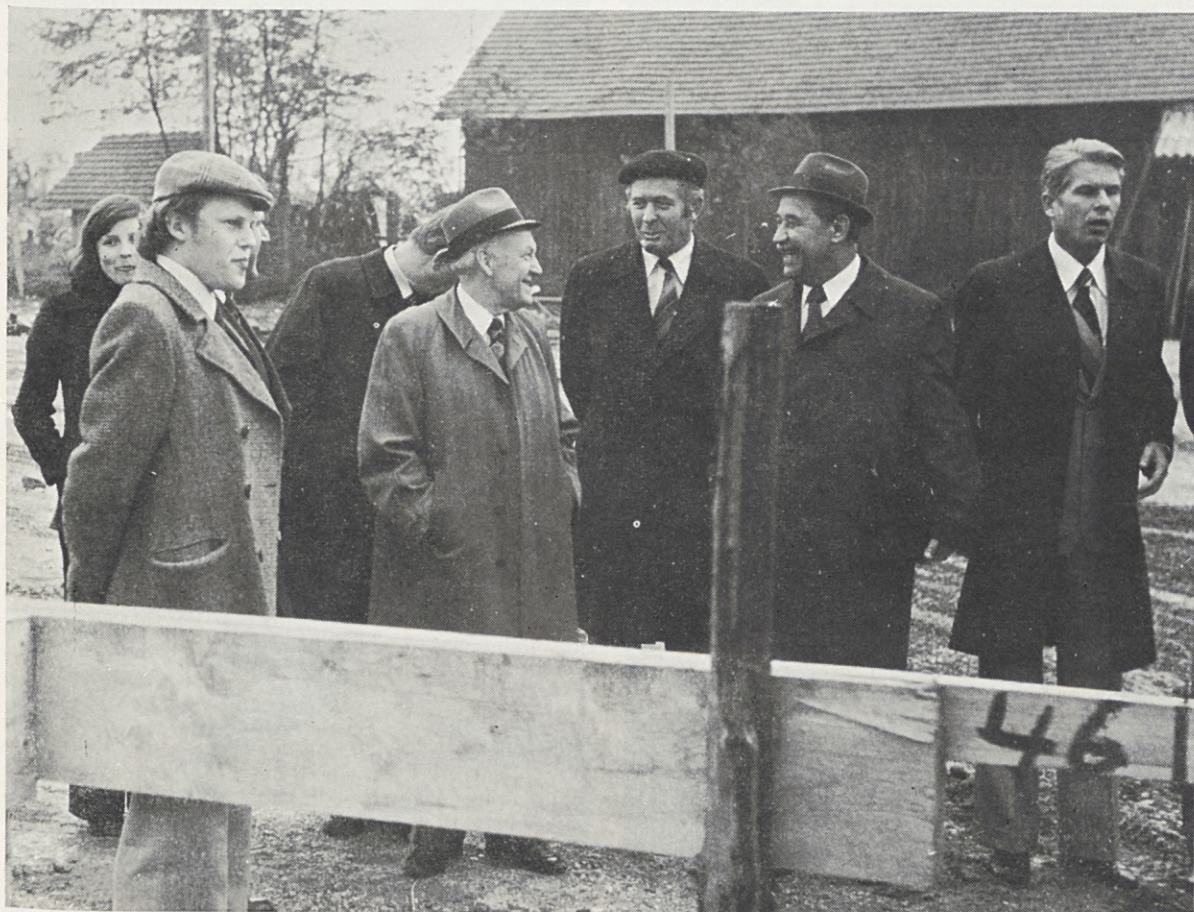
Dr. Bleiweis in tudi drugi zoboderci so nam svetovali, naj zobarski stol, če le mogoče kupimo v tujini. Zakaj? Pred leti je jugoslovanska tovarna Jugodent kupila licenco za proizvodnjo zobarskih stolov od znane firme Siemens. Po nekaj manj kot desetletju proizvodnje je tehnična zasnova stola ostala na tedanji ravni. Tehnologija in tehnična izpopolnitev zobotehnične opreme se je nezadržno razvijala. V moderno zobno ambulanto bi tako postavili staro opremo, ki jo Jugodent izdeluje za zaprti jugoslovanski trg. Iskali smo možnosti za nakup sodobne opreme. Po daljšem iskanju nas je dr. Bleiweis obvestil, da je bila v Skopju na spomladanskem sejmu razstavljena sodobna zobotehnična oprema zahodno nemške tovarne Kavov. Začela se je naporna pot za uvoznim dovoljenjem. Mnogo vrat smo odprli in marsikatero osebno zvezo sem izkoristil. Pol leta smo se trudili in dokazovali, da Papirnica Vevče nemalo izvaža in da zasluži njen kolektiv nekaj priznanja za obilne izvozne napore ter da bomo postavili vzorno zobno ambulanto, ki ji ne gre kaka nemoderna oprema. Truda je bilo toliko, da nisem verjel uvoznemu dovoljenju; šele ko je prispela oprema v tovarno, sem se zadovoljno nasmehnil. Poleg zobarskega stola je še marsikaj druge opreme. Večina je domača ali pa taka uvožena, ki je redno na seznamu. Razne vitrine, omarice in police ter delovne pulte je dobavila znana lesna industrija Marles. Vlivni aparat za mostičke in proteze bomo dobili pri Sanolaborju, ko jih bodo imeli na zalogi. Prav tako polirni stroj. Ves drobn zobni instrumentarij sta dobavili trgovski podjetji Dental in Sanolabor.

Naša zobna ambulanta je res sodobno opremljena za vsa zdravljenja zob kot tudi za izdelovanje vse zobne protetike.

Velika neznanka so zobozdravstveni kadri. Kljub večkratnim pogovorom s predstavniki Zdravstvenega doma Ljubljana, še vedno ne vemo, kateri zdravnik, katera inštrumentarka in kateri tehnik bodo delali v naši zobni ambulanti. Mi smo predlagali nekaj imen. Možnosti za izbiro so pa izjemno majhne. Zdravstveni dom Ljubljana ima dovolj in celo preveč zobozdravstvenih delavcev. Zato ni možen razpis in s tem svobodnejša izbira. Mi smo se zato postavili na takole stališče: v sodobno ambulanto spadajo napredni zdravstveni delavci; ne želimo, da pride v našo zobno ambulanto katerikoli zdravstveni delavec, ki je med vevškimi delavci slabo zapisan zaradi neprimerne dela v vevški zobni ambulanti in ne želimo, da bi se slabe razvade iz vevške zobne ambulante prenesle v novo papirniško zobno ambulanto. No, če bodo vodilni delavci iz ZD Ljubljana v večji meri ugodili našim stališčem, potem bomo z bodočimi zobozdravstvenimi delavci papirniške zobne ambulante vsekakor zadovoljni.

Kako bo organizirano zdravljenje? Ali bo to samo za člane kolektiva ali tudi druge?

Zmogljivost papirniške zobne ambulante močno presega potrebe zobnega varstva vseh zaposlenih v naši tovarni. Zobozdravstveni delavci imajo normative, iz katerih je razvidno, da bi morala popolna ekipa v naši zobni ambulanti oskrbeti na leto okoli 3000 pacientov. Ta račun pa za prvo leto ne drži. Zobozdravniki predvidevajo, po izkušnjah iz drugih kolektivov, da bo prvo leto dela dovolj doma. Sistem dela bo najbrž naslednji: pol delovnega časa bodo delavci zobne ambulante porabili za sistemske preglede in registracijo stanja zobovja vseh zaposlenih; drugo polovico časa pa bodo porabili za (Nadaljevanje na 3. strani)

Tovariš Kraigher si z direktorjem Papirnice Količevo Mirom Varškom in predsednikom skupščine občine Domžale tovarišem Leničem, ogleduje gradbišče novega kartonskega stroja

Tovariš Sergej Kraigher na Količevem

KOLIČEVO, NOVEMBER — V sredo, 3. novembra je občino Domžale obiskal predsednik predsedstva SRS, tov. Kraigher s sodelavci, kjer se je pogovarjal s člani družbenopolitičnih organizacij. Obiskal je tudi našo tovarno, si ogledal nekatere njene obrate in gradbišče KS III.

V sejni sobi upravne stavbe se je pogovarjal s predstavniki tovarne in člani samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij o poslovanju Papirnice Količevo, še zlasti pa se je zanimal za novo investicijo.

N. Klešnik

Papirnica Vevče

GIBANJE PROIZVODNJE V MESECU OKTOBRU 1976

	Oktober 1976	φ I.—X. 1976	φ 1. 1975 = 100
Klasični papirji	91,6	91,6	
Premazani papirji	131,6	106,3	
Skupaj:	104,4	96,3	
Lesovina	125,8	112,9	
Tapete	154,0	126,1	
Izvoz ton	215,9	182,1	
Izvoz \$	214,5	181,1	

Izkoriščenje zmogljivosti papirnih ter premaznega stroja

	Oktober 1976	φ I.—X. 1976	φ 1. 1975
I. PS	96,2	90,8	89,9
II. PS	94,2	90,5	90,0
III. PS	92,2	87,3	86,3
IV. PS	95,3	88,8	90,1
Skupaj:	94,5	89,4	89,1
Premazni stroj	69,1	62,6	57,4
Izmet klas. papirjev %	12,36	14,00	11,36
Izmet premazanih papir. %	17,29	20,39	18,93

Proizvodnja papirja je v mesecu oktobru potekala normalno, kar se odraža tudi na višini proizvodnje, ki je bila za 4,4 % višja od povprečne proizvodnje v lanskem letu. Na višino proizvodnje so ugodno vplivali predvsem nizki zastoji na PS (5,5 %) ter nižji izmet. Le-ta je bil še vedno nad lanskoletnim povprečjem. Od klasičnih vrst smo kot navadno izdelali največ univerzalnih tiskarskih papirjev, od ostalih pa prevladujejo bankpost papirji, tapetni papirji ter ciklostil.

Premazanih papirjev smo izdelali kar za 31 % več kot povprečno lani in to predvsem zaradi boljšega izkoriščenja premaznega stroja (manjših zastojev) ter manjšega izmeta.

Proizvodnja tapet je bila z ozirom na ugodno konjunkturo še vedno izredno visoka.

Proizvodnjo lesovine prilagajamo potrebam osnovne proizvodnje in zato brusilnica ni obratovala s polno zmogljivostjo.

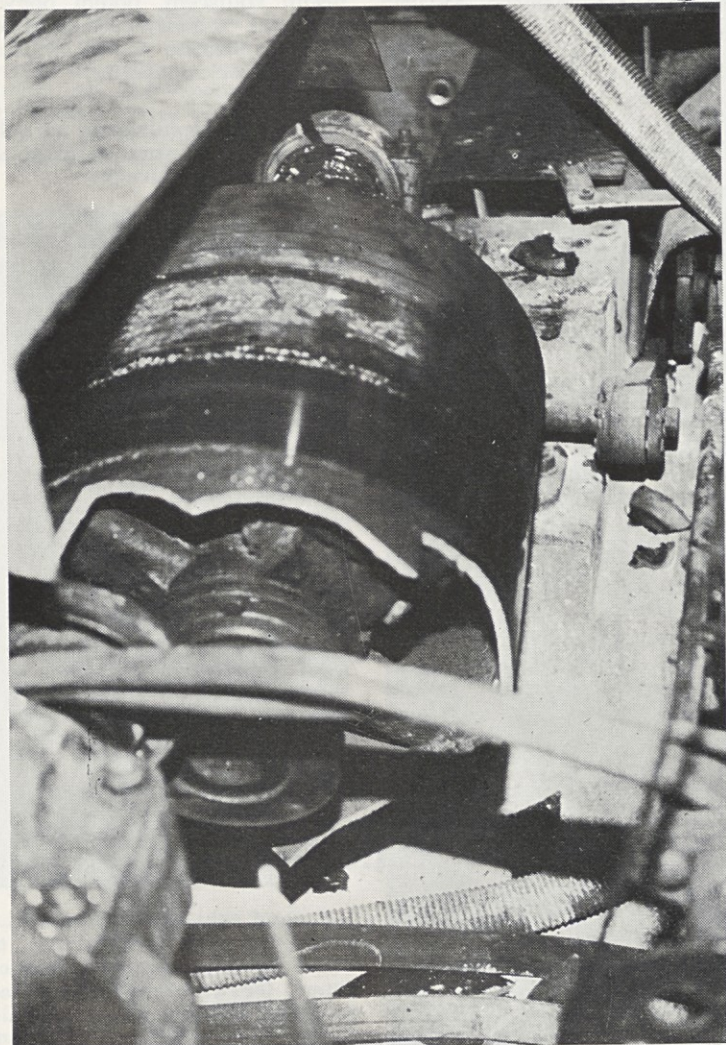
Kdo je odgovoren?

VEVČE, NOVEMBER — Papirne stroje vsak teden za nekaj ur ustavljamo, da bi jih očistili, podmazali, zamenjali strojno vprego ali kak drug del stroja. Tedaj govorimo o redni tedenski reparaturi. Tak primer je bil tudi zadnji teden prejšnjega meseca.

Pri prvem papirnem stroju so med delom »pozabili« pritrčiti sklopko pri 2. stiskalnici. Ob zagonu stroja sta se razleteli ležaj in sklopka, zaradi česar je nastala škoda na materialu in stroških popravil ter izpad proizvodnje zaradi nepredvidenega zastoja in daljšega zmanjšanja delovne brzine stroja, je povedal strojevodja.

Spominjamo se, da so včasih v takih primerih obračunavali obratno škodo, ki je delno zadevala povzročitelje. Morda le ni dobro pozabljati na stare organizacijske predpise, ki ne temeljijo samo na odgovornosti in skupnem uspehu.

S. R.

Sklopka pri 2. stiskalnici I. PS po okvari

Nekaj podatkov iz rezultatov poslovanja
konec tričetrletja

VEVČE, NOVEMBER — Devet mesecev ali tri četrtine letnega poslovnega obdobja tekočega leta je za nami. Kot temeljna ugotovitev velja: značilnosti stanja in gibanja rezultatov dela ne doživljajo bistvenih sprememb. Tako kot v polletju smo tudi v tričetrletju bili manj uspešni kot v enakem obdobju preteklega leta. To velja tako za plansko zastavljene cilje kot dejansko dosežene izide. Naj poudarimo, da ima takšno značilnost skupni rezultat celotne organizacije združenega dela. Nekatere dejavnosti poslovanja beležijo namreč v večji ali manjši meri tudi pozitivne premike. Podrobnejši pregled podatkov je naslednji:

Proizvodnja papirja

Na glavnem proizvodnem področju tj. področju proizvodnje papirja smo v količinskem doseganju plana (na papirnih strojih) v zaostanku za 22 % pri bruto teži, ter 24 % pri gotovi (neto) proizvodnji. Glavni vzrok za takšen negativen odklon je v zamudi planiranega roka začetka redne proizvodnje na novem papirnem stroju. Ta zamuda je v celoti zajela tretje trimesečje (julij, avgust, september) in gre predvsem na račun podaljšanja zaključka glavnih montažnih del kot tudi obsežnih težav pri zagonu nove proizvodnje. Dejansko dosežena količina papirja na papirnih strojih v letošnjih devetih mesecih je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta tudi manjša in sicer pri bruto teži za 4 %, pri neto teži papirja pa za 6 % (kar predstavlja 1850 ton). Primerjava stanja v letošnjem polletju s stanjem v zadnjih treh mesecih pa kaže pozitivni premik, saj je v zadnjem obdobju dosežena višja povprečna mesečna proizvodnja kot v prvih šestih mesecih.

Kot glavne negativne vplive na slabšanje količinskega izida proizvodnje papirja je šteti: večji delež izmeta in manjši delež učinkovitega dela papirnih strojev, kar pomeni več zastojev oziroma slabše časovno izkoriščanje kapacitet strojev. Povprečni odstotek izmeta klasičnih papirjev znaša 10,17 %. Razlika med 14,17 in 10,17 predstavlja količino 575 ton in sicer pri 6 % nižji neto proizvodnji v letošnjih devetih mesecih. Za premazane papirje velja podobna značilnost. Letos v devetih mesecih povprečno 20,58 % izmeta, lani v enakem obdobju 19,40 %. Indeks povečanja zastojev na papirnih strojih je 122, kar izraženo v času predstavlja skoraj 5 dni manj obratovanja (vseh strojev) kot v enakem obdobju lani. Pomembna je tudi oblika izpada proizvodnje, ki nastaja kot posledica kratkih (nekaj minutnih) zastojev kot tudi izločanje manjših količin slabega papirja pred ugotavljanjem bruto teže. Obseg takšnih izpadov se namreč ne registrira, možno pa jih je določiti s primerjavo stehane bruto teže in izračunom teoretično možne teže proizvodnje. Razliko med temi težami lahko izrazimo v kilogramih papirja ali v urah zastoja (možno in logično je seveda samo ali da sta obe teži enaki ali da je dejanska teža nižja od teoretične, oziroma da se pokaže časovna razlika kot zastoj ali brez njega).

V letošnjih devetih mesecih je dejanska bruto proizvodnja bila nižja od teoretično možne za 1582 ton, kar v obliki izpada časa obratovanja predstavlja 4,85 % zastoja. Indeks tega zastoja na lanskoletno devetmesečno obdobje znaša 95 %, kar z drugo besedo pomeni 5 % izboljšanje. Velja omeniti, da je ta oblika zastoja dosegla višino npr. leta 1974 le 2,8 % (lani 5,12 %).

Med manj pomembne vplive, ki se odražajo na večji ali manjši obseg proizvodnje (v danem času) velja omeniti tehnološko-tehnično plat izkoriščanja kapacitet, ki obsega hitrost izdelave, gramsko

težo papirja in širino papirnega traku. Ni namreč pomembno samo to koliko učinkovitega časa teče stroj (časovno izkoriščanje) temveč tudi to ali je v tem času hitrost stroja, širina papirja kot tudi debelina papirja (gramska teža) najbolj ugodna. V letošnjih devetih mesecih je v primerjavi z enakim obdobjem lani dosežena v povprečju za malenkost bolj ugodna (večja) širina papirnega traku na papirnih strojih (indeks 100,3), gramska teža papirja pa je padla (manj ugodno) s povprečja 82,46 g/m² lani na 81,18 g/m² (indeks 98,4). Povprečna hitrost papirnih strojev je tudi manj ugodna, saj je padla s skoraj 116 m/min lani na 113,5 m/min letos (indeks 97,9).

Iz podatkov in primerjav je razvidno, da se večina faktorjev, ki pogujejo večjo ali manjšo količinsko proizvodnjo (na papirnih strojih) bolj neugodno odražajo letos kot v enakem obdobju lani (torej se lahko negativno seštevajo).

Proizvodnja tapet

Proizvodnja tapet, kot drugo pomembno neposredno dohodkovno poslovno področje, je dosegla letos v devetih mesecih količino 1.178.000 rolic ali 6.240.000 m². V primerjavi z enakim obdobjem lani to predstavlja 25 % ali količinsko 234.000 rolic več. Ta višina proizvodnje je glede na zastavljene plan za 8 % nižja kar količinsko predstavlja 97.000 rolic planskega zaostanka. Vzroki in značilnosti za takšno gibanje proizvodnje so v celotnem obdobju dela isti. Planirali smo za 40 % (500.000 rolic) večjo celoletno proizvodnjo, računajoč na predvideno razširitev kapacitet tiskanja in dodelave, kot tudi na boljšo proizvodnost obstoječih strojev. Realizacija razširitve kapacitet (fleksotisk) je pretpela časovni zaostanek, kar je vplivalo tudi na zaostanek v realizaciji načrtovane količine proizvodnje. 25 % napredek (na lanskoletno devetmesečno količino) pa je dosežen z izboljšanjem proizvodnosti obstoječih strojev in pogostega podaljšanja rednega obratovanja na dela proste dneve (v glavni sezoni prodaje — predvsem v fazi dodelave tapet). Časovno izkoriščanje tiskarskih strojev je izboljšano z 41 do 50 % čistega učinkovitega dela lani, na 46 do 57 % v devetih mesecih letos, medtem ko je najbolj kritična točka pretoka dela (ozko grlo) — zavijalni stroj — skoraj idealno izkoriščen (nad 90 %).

Za proizvodno področje tapet torej veljajo pozitivni premiki oziroma ugodna končna ocena količinskega uspeha.

Tudi proizvodnja lepila za polaganje tapet je bistveno ugodnejša letos kot lani. V devetih mesecih letos smo proizvedli namreč za 35 % ali količinsko za 3100 kg več tega proizvoda.

Pomožne dejavnosti

Proizvodnja električne energije je v devetih mesecih dosegla višino 25.372.000 kWh. V tej količini je 74 % termo proizvodnje (iz mazuta), 26 % pa hidroelektrične energije. Skupna poraba elektrike znaša 28.313.000 kWh, kar pomeni da smo z lastno proizvodnjo tj. 25.372.000 kWh krili 90 % celotne porabe, razliko 10 % ali 2.941.000 kWh pa z nakupom iz zunanega omrežja. Primerjava porabe z enakim obdobjem lani pokaže, da smo za 2.030.000 kWh porabili lani manj kot letos, oziroma letos več kot lani. Torej ob ugodnejši proizvodnji papirja lani ter manjši proizvodnji tapet in lesovine (proizvodnja papirja potrebuje ca. 80 % celotne porabe, lesovina ca. 14 %, tapete pa ca. 1 %), manjša poraba elektrike, oziroma manjša proizvodnja papirja letos ter večja proizvodnja tapet in lesovine, izkazuje večjo porabo elektrike.

Podobna značilnost velja za toplotno energijo (paro). Letos v devetih mesecih smo proizvedli in porabili 165.150 ton pare, lani v enakem obdobju (ob višji proizvodnji papirja) pa za skoraj 26.000 ton manj. Takšna neugodna razlika v primerjavi porabe energije letos in lani vrednostno predstavlja ca. 400.000 din stroškov več (izračunano samo iz razlike večje porabe mazuta).

Proizvodnja lesovine kot pomožna dejavnost izkazuje letos doseženo količino v višini 2.250 ton, lani v enakem obdobju pa 1.907 ton. Letos torej za 18 % ali količinsko za 350 ton več.

Časovno izkoriščanje kapacitet brusilnikov je letos 65 %. Možno izkoriščenje je do 80 %. Vendar je to izkoriščanje in s tem količina proizvodnje pogojena z obsegom (interne) porabe (lesovine ne prodajamo). Za proizvodnjo lesovine torej ocena ugodna.

Nekaj podatkov iz stanja
vrednostnega obračuna
poslovanja

Vrednostni učinki poslovanja (dinarni realizacije, dohodka itd.) so neposredno povezani in pogojeni s količinsko proizvodnjo (in prodajo) papirja, tapet in lepila (tržnih proizvodov).

Manj ugodna količinska proizvodnja oziroma prodaja papirja nosi glavno breme za ugotovljeno manjšo tržno realizacijo. Letos v devetih mesecih smo količinsko pridobili za 1850 ton papirja manj, prodali pa za 2000 ton ali 7 % manj kot v enakem obdobju lani. Vrednostno predstavlja ta razlika za 37.700.000 din (9 %) manjšo realizacijo.

Obratna situacija velja za stanje na področju tapet in lepila — ugodnejša količinska proizvodnja (in prodaja) je dala ugodnejši učinek realizacije. Letos smo prodali več tapet za 250.000 rolic (26 %), lepila za 40 % ali 3400 kg. Obe te količini predstavljata višjo realizacijo letos od lanske v enakem obdobju za 12.700.000 din ali 31 %.

Poslovni delež papirja je mnogo večji od deleža tapet in lepila, zaradi česar je skupni rezultat podjetja (kljub ugodnejšem izidu pri tapetah in lepilu) letos manj ugoden kot v devetih mesecih leta 1975.

Letos smo skupno ustvarili za 47.400.000 din ali 10 % realizacije manj kot lani. Manjša vrednost prodaje (in tudi drugi faktorji) je direktno vplivala tudi na manjšo maso dohodka in čistega dohodka (dobička). Dohodka smo ustvarili letos za več kot 24.000.000 din — (22 %) manj kot lani. Dobička je skoraj 40.000.000 din ali 97 % manj.

Iz 100 din realizacije smo ustvarili v devetmesečnem obdobju:

	Lani	Letos
din dohodka	24	21
din dobička	8,5	3
din akumulacije	15	11

Za razliko od stanja v letošnjem polletju, ko smo beležili izgubo v višini nad 20.000.000 din, se je stanje v tričetrletju nekoliko izboljšalo (3 % ali nekaj manj kot 1.368.000 din dobička). Velja poudariti, da primerjava letošnjega stanja uspeha z lanskim ni v celoti primerljiva zaradi uvedbe sprememb v načinu obračuna uspeha (lani je bila osnova fakturirana realizacija, torej že prodano blago, letos pa je osnova le plačani del prodanega blaga). To dejstvo (v negativnem pomenu) moti sliko uspeha v letošnjem letu, vendar je z njim možno le delno pokriti in opravičiti posledice, ki so pogojevale letošnji uspeh, za razliko od uspeha, ki smo ga dosegli v enakem obdobju lani.

D. T.

Zbori delovnih ljudi v Papirnici Količevo

KOLIČEVO, NOVEMBER — Delavci Papirnice Količevo so se te dni odločali na zborih delovnih ljudi o važnih vprašanjih, ki so zelo pomembna pri razvoju samoupravljanja in delegatskega sistema v naših sredinah.

Vsebinska zborov je bila naslednja:

1. Samoupravni sporazum o pogojih za zaposlovanje in o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev na območju občine Domžale

2. Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom v občini Domžale

3. Družbeni dogovor o izhodiščih za ustanovitev samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Domžale

4. Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne komunalne interesne skupnosti za območje občine Domžale

5. Predlog postopka za izdelavo samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v Papirnici Količevo.

Vsi zaposleni so dobili skiclostrane materiale, da so se na javno razpravo lahko predhodno pripravili.

Zlasti zanimiv je prvi samoupravni sporazum, ker zadeva vse člane kolektiva, saj jim določa mejo minimalnih življenjskih standardov, delovno organizacijo pa obvezuje, koliko in kako naj zaposluje, daje štipendije in razpisuje učna mesta.

Tudi drugi sporazum je pomemben zlasti z vidika varstva pri delu, saj je potrebno mnogo preventivnih ukrepov na tem področju. S tem sporazumom se ukinja občinska gasilska zveza, interesna skupnost pa deluje na delegatskih načelih. V njej bomo imeli tudi svojega delegata.

Tretji in četrti sporazum urejata komunalno dejavnost na domžalskem območju, zlasti je pomemben za tiste krajevne skupnosti, ki nimajo močno razvite industrije, komunalne storitve pa so tam nujno potrebne.

Delavci so potrdili vse samoupravne sporazume.

Največ zanimanja pa je bilo za peto točko dnevnega reda, saj se ta samoupravni sporazum tiče vseh nas zaposlenih in to neposredno. Delavski svet je s svojim sklepom potrdil predlog in ga dal v javno razpravo in v potrditev delavcem na zborih delovnih ljudi.

Tu gre predvsem za ponovno vrednotenje vseh delovnih mest,

znižanje norme na normalno mejo, kategorizacijo delovnih mest ter pozitivno stimulacijo vseh zaposlenih.

Na teh zborih je prišlo do precej konkretnih predlogov in pripomb, ki pa jih bo treba pri nadaljnji izdelavi samoupravnega sporazuma upoštevati.

Mija Bizjak

S potresnega področja so se zahvalili

Socialistična republika Slovenija

SKUPŠČINA OBČINE TOLMIN

Odbor za ugotavljanje in odpravo posledic potresa na Tolminskem

Toplo se vam zahvaljujemo za podarjenih 5000 rolic zidnih tapet, ki ste jih nakazali prizadetim po potresu v Posočju.

Tovariško vas pozdravljamo!

VODJA

Renato Bizjak, dipl. oec.

Obisk iz Gabona

KOLIČEVO, OKTOBER — 20. oktobra je našo republiko obiskala šestlanska vladna delegacija iz Gabona. Med udeleženci te delegacije sta bila tudi Dr. Marcel E. Rahandi Chambrier, član političnega biroja pri državnem sekretariatu za rudarstvo, energijo in vodne vire oziroma predsednik in glavni direktor privatnega zdravstvenega sklada ter vodja delegacije — F. Owono-Nguema — minister za znanstvene raziskave na področju razvoja in zaščite narave. V krajšem prijateljskem pogovoru so se zadržali na republiškem izvršnem svetu, na republiški gospodarski zbornici pa so se pogovarjali o možnostih poglobitve in razširitve vzajemnega gospodarskega sodelovanja.

F. Owono-Nguema je s sodelavci po ogledu Inštituta za celulozo in papir obiskal Papirnico Količevo, kjer sta ga sprejela tov. direktor Miro Varšek in dipl. inž. Bogdan Lampič. Delegacijo je najbolj zanimal sistem financiranja naše investicije, nadalje možnosti sodelovanja v okviru njihovega projekta — kjer bo šlo za proizvodnjo celuloze — in naši interesi za nabavo te celuloze; zanimali so se tudi za naše predpise, ki urejajo področje varstva okolja.

Po pogovoru so si člani delegacije ogledali gradbišče trefjega kartonskega stroja in nekatere obrate obstoječe tovarne.

Nada Klešnik

Med pogovorom v sprejemnici

Tov. Varšek in gabonska delegacija med ogledom tovarne

Ing. Lampič s člani delegacije na gradbišču KS III

Težko pričakovana ambulanta je tu

(Nadaljevanje s 1. strani)

delo pri sanaciji zobovja in za nujne posege.

Ko bo zobna ambulanta oziroma bodo njeni delavci uredili in popravili zobozdravstveno stanje večine zaposlenih delavcev v Papirnici, bomo odprli vrata naše zobne ambulante vevškim upokojencem in ožjim svojcem vevških delavcev. Morda bomo ponudili in se bomo dogovorili tudi s kakim sosednjim kolektivom, kateri bodo voljni sprejemati in plačati zobozdravniške storitve v naši zobni ambulanti.

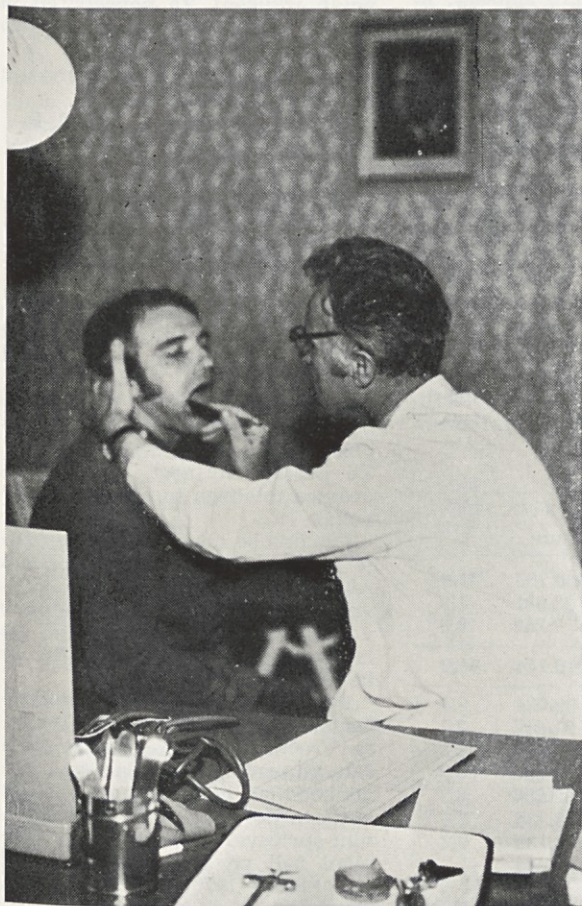
Morda še nekaj besed o stroških in odnosih v zvezi z novo ambulanto med tovarno in zdravstvenim domom?

Ko bomo plačali vse račune za gradnjo in opremljanje naše zobne ambulante, bomo videli, da bodo planirana finančna sredstva v višini 400.000.— dinarjev v glavnem zadostna. Ne predvidevamo, da bi zagotovljena sredstva prekoračili za deset odstotkov.

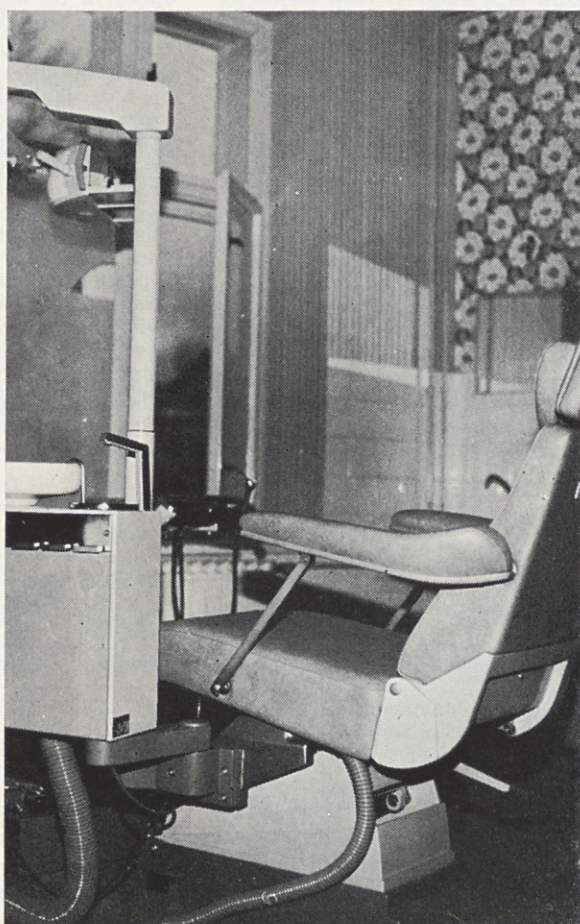
Z Zdravstvenim domom Ljubljana smo zastran pogodbe o plačevanju dela storitev naše zobne ambulante že imeli pogovore. Obljubili so, da nam bodo kmalu poslali ustrezen predlog pogodbe. V pogovoru so nam zagotovili, da bodo plačali vse storitve v višini, v kakršni jim plačilo zagotavlja Komunalni zavod za zdravstveno zavarovanje. Ker mi posamezni elementi pogodbe

niso znani, je najbolje, da s komentarjem o odnosih med novo zobno ambulanto oziroma Papirnico Vevče in Zdravstvenim domom Ljubljana počakamo. Morda bom v prihodnji številki »Našega dela« vedel kaj več povedati.

Za zaključek naj povem še tole: zobno ambulanto smo postavili zato, da jo bomo s pridom uporabili za zdravje naših zob, za naše zdravje in za prijetno počutje pri delu, ko ne bomo razmišljali o luknjah in bolečinah v zobeh. Zobno ambulanto odpiramo zato, da bo bolniški stalež v Papirnici Vevče še manjši in da bo naša produktivnost večja. Za take cilje pa niso najvažnejši stroški.

Vzroki mnogih bolezni so tudi oboleli zobje. Tov. dr. Moškon, naš obratni zdravnik, bo paciente lahko poslal kar v sosednjo ordinacijo

Detajl iz nove zobne ambulante — eden najmodernejših zobozdravstvenih stolov

Finančni rezultati poslovanja za obdobje

Ko obravnavamo finančne pokazatelje poslovne uspešnosti naše delovne organizacije v letu 1976, se moramo zavedati, da na le-te močno vplivajo poleg splošnih pogojev poslovanja kot gibanje cen, produktivnost itd. tudi spremenjeni predpisi, ki določajo način izračunavanja ustvarjenega dohodka. Metodologija izračunavanja dohodka za leto 1976 se namreč ni menjala le v primerjavi s preteklimi leti, ampak se je menjala tudi med letom, tako da periodični obračun za obdobje januar—september ni izdelan po isti metodologiji kakor periodični obračun za I. polletje 1976. Vse to zmanjšuje vrednost primerjav doseženih finančnih rezultatov v tem obdobju z istim obdobjem preteklega leta in preteklimi obdobji v letošnjem letu. Kljub vse-

mu pa je iz pokazateljev izvedenih iz periodičnega obračuna za obdobje januar—september možno razbrati nekatere pomembne značilnosti in specifičnosti v poslovanju naše delovne organizacije, ki se v marsičem razlikujejo od splošnih ugotovitev, ki veljajo za gospodarstvo v okviru republike in občine.

Predvsem moramo poudariti, da kažejo osnovni finančni podatki uspešnosti stabilnost, tako da v posameznih obdobjih nismo beležili občutnejših nihanj. Je pa kljub temu dinamika dohodka in njegovih elementov v primerjavi s preteklimi leti specifična, saj se je celotni dohodek zmanjšal za 3,6 %, porabljena sredstva brez amortizacije, pa celo za 7,3 %, kakor je razvidno iz naslednje tabele:

	I-IX 1975	I-IX 1976	I
Celotni dohodek	226.586	218.902	96,6
Porabljena sredstva	130.293	120.815	92,7
Amortizacija	13.074	15.330	117,6
Dohodek	83.219	82.756	99,4
Družbeni produkt	96.293	98.086	101,9
Pogodbene obveznosti	3.522	5.485	155,7
Zakonske obveznosti	12.276	15.170	123,6
Osební dohodki	32.632	39.856	122,1
Ostanek dohodka	34.789	22.245	63,9

Prikazana dinamika dohodka je v določeni meri posledica spremenjene metodologije prikazovanja celotnega dohodka saj bi obračun

dohodka po fakturirani realizaciji dal nekoliko drugačno sliko in sicer:

	I-IX 1975	I-IX 1976	I
Celotni dohodek	226.586	228.864	101,0
Porabljena sredstva	130.293	127.757	98,0
Amortizacija	13.074	15.330	117,6
Dohodek	83.219	85.937	103,3
Ostanek dohodka	34.789	25.426	73,1

Moramo pa se zavedati, da pri uporabi takega ali drugega načina obračuna dohodka ni toliko pomembna primerljivost, izražena v indeksu porasta na ne-

ko predhodno obdobje, kolikor realnost prikazanega dohodka in investicijske sposobnosti delovne organizacije.

Količevo: Skladišče papirnih odpadkov — lopa 8 je zaradi starosti postalo nevarno za okolico, zato ga je bilo potrebno porušiti (24. 9. 1976)

Količevo: Lope 8 ni več — papirni odpadki so »vskladiščeni« kar na prostem (11. 10. 1976) (Foto: N. Klešnik)

Za dosego tega cilja pa je potrebno podatke o ustvarjenem dohodku dopolnjevati s podatki o količini proizvedenega blaga, prodaji, porabi materialnih sredstev in delovnega časa itd.

Podatki o fizičnem obsegu proizvodnje in obsegu prodaje so toliko bolj pomembni, ker se v celotnem slovenskem gospodarstvu še bolj pa v gospodarstvu na območju naše občine opaža že od druge polovice preteklega leta tendenco zniževanja produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja. Ta tendenca je sicer v drugi polovici letošnjega leta nekoliko zadržana, ne moremo pa trditi, da je odklonjena tudi nevarnost po nadaljnji stagnaciji. Za Papirnico Količevo lahko z zadovoljstvom ugotovljamo, da se visok nivo proizvodnje in prodaje iz I. polovice letošnjega leta nadaljuje skoraj v nespremenjenem obsegu tudi v III. trimesečju in to na vseh proizvodnih strojih. To ugotovitev nam potrjujejo naslednji podatki:

Bruto proizvodnja po strojih					
	I-IX 1975	Plan I-IX 76	I-IX 1976	1976 1975	Pr. 76 P 76
PS I.	806.6	805	815.3	101,1	101,3
PS II.	3.354.0	3.038	3.772.9	112,5	124,2
KS I.	5.977.3	5.965	6.190.9	103,6	103,8
KS II.	15.290.8	15.369	15.732.2	102,9	102,4
LS	1.892.4	1.858	2.028.9	107,2	109,2
Skupaj:	27.321.1	27.035	28.540.2	104,5	105,6

Realizacija po mesecih 1976						
Mesec	1975		1976		Indeks	
	t	din	t	din	t	din
Januar	2.512	19.285	3.007	23.990	119,71	124,40
Februar	3.005	23.898	2.908	23.963	96,87	100,31
Marec	3.247	25.667	3.489	26.480	107,45	103,17
April	3.229	26.186	2.742	19.947	84,92	76,17
Maj	2.900	23.806	3.366	24.940	117,32	105,24
Junij	2.900	23.739	3.402	25.191	117,31	105,88
Julij	3.129	25.932	3.226	23.922	103,10	92,25
Avgust	2.951	24.460	3.109	24.786	105,35	101,33
September	2.801	22.545	2.922	22.664	104,32	100,53
Skupaj:	26.675	215.518	28.171	215.883	105,61	100,17

Iz gornjih tabel je razvidno, da neprodane zaloge izdelkov niso v nobenem obdobju letošnjega leta predstavljale problema. Druga pomembna ugotovitev pa je ta, da so cene naših izdelkov tudi v tretjem trimesečju ostale na nivoju iz I. polovice leta, zaradi česar je ostala ta problematika še naprej nespremenjena in odprta. Povprečne cene naših izdelkov namreč tudi v obdobju januar—september niso dosegle nivoja iz leta 1975, kakor je razvidno iz naslednjih podatkov:

Povprečne cene proizvodov			
	I-IX 1975	I-VI 1976	I-IX 1976
Domači trg	8,05	7,87	7,93
Izvoz	6,67	4,51	4,40
Skupaj:	7,80	7,64	7,65

Vsi naši relativno ugodni končni finančni rezultati slonijo ta-

Količevo: Pred dnevom mrtvih je bilo potrebno urediti okolico spomenika padlim papirničarjem med NOB pred tovarno. Na fotografiji: tovariša Viktor Mujdrica in Anton Rahne

Bruto proizvodnja po strojih					
	I-IX 1975	Plan I-IX 76	I-IX 1976	1976 1975	Pr. 76 P 76
PS I.	806.6	805	815.3	101,1	101,3
PS II.	3.354.0	3.038	3.772.9	112,5	124,2
KS I.	5.977.3	5.965	6.190.9	103,6	103,8
KS II.	15.290.8	15.369	15.732.2	102,9	102,4
LS	1.892.4	1.858	2.028.9	107,2	109,2
Skupaj:	27.321.1	27.035	28.540.2	104,5	105,6

Realizacija po mesecih 1976						
Mesec	1975		1976		Indeks	
	t	din	t	din	t	din
Januar	2.512	19.285	3.007	23.990	119,71	124,40
Februar	3.005	23.898	2.908	23.963	96,87	100,31
Marec	3.247	25.667	3.489	26.480	107,45	103,17
April	3.229	26.186	2.742	19.947	84,92	76,17
Maj	2.900	23.806	3.366	24.940	117,32	105,24
Junij	2.900	23.739	3.402	25.191	117,31	105,88
Julij	3.129	25.932	3.226	23.922	103,10	92,25
Avgust	2.951	24.460	3.109	24.786	105,35	101,33
September	2.801	22.545	2.922	22.664	104,32	100,53
Skupaj:	26.675	215.518	28.171	215.883	105,61	100,17

ko predvsem na povečani proizvodnji in produktivnosti.

Ce smo torej lahko zadovoljni z izkoriščenostjo proizvodnih naprav, kjer praktično nimamo nikakršnih rezerv več, pa nas analiza izkoriščenosti delovnega časa opozarja na nekatere slabosti, ki so še vedno prisotne.

Opazamo namreč, da se je povprečno število zaposlenih, merjeno na bazi vkalkuliranih ur v letošnjem letu, povečalo v primerjavi s preteklim letom za 26 oseb, tj. za 3,8 %. To povečanje je posledica dejanskega povečanja števila zaposlenih in pa povečanja števila opravljenih ur v podaljšanem delovnem času v primerjavi s preteklim letom. V nasprotju s tem pa beležimo tudi razveseljiv podatke, da se je število izostankov relativno in tudi absolutno zmanjšalo.

Podatki o trošenju razpoložljivega delovnega časa so prikazani v naslednji tabeli:

	1975		I-IX 1976	
	ure	%	ure	%
Redni delovni čas	1.263.070	79,9	980.765	81,6
Podaljšan delovni čas	26.882	1,7	22.091	1,8
Delo na drž. praznike	10.624	0,7	7.258	0,6
Skupno opravljene ure:	1.300.576	82,3	1.010.114	84,0
Redni letni dopust	122.178	7,7	89.034	7,5
Državni prazniki	49.946	3,2	31.847	2,7
Izredni dopusti	4.726	0,3	3.676	0,3
Strokovno izobraž.	3.428	0,2	2.988	0,2
Bolniška do 30 dni	44.023	2,8	32.856	2,7
Bolniška nad 30 dni	52.967	3,3	28.736	2,4
Ostali plač. izostanki	1.634	0,1	2.134	0,2
Neplač. opravičeni izostanki	180	0,0	464	—
Neplač. neopravičeni izostanki	1.531	0,1	781	—
Skupno izostanki:	280.613	17,7	192.516	16,0
Skupne ure:	1.581.189	100,0	1.202.630	100,0

Dopolnilno izobraževanje iz obrambe in zaštite

VEVČE, NOVEMBER — V dneh od 10. 11. 1976 do 22. 11. 1976 je bilo na Vevčah v dvorani Kulturnega doma 10 predavanj iz obrambe in zaštite prebivalstva. Predavanje je organiziral Odbor za ljudski odpor in civilno zaščito KS Vevče, Zg. Kašelj. Vsak prebivalec je imel obvezo, da se udeleži enega ciklusa, ki je obsegal dve predavanji. Udeleženci so se seznanjali z osnovami in pomenom LO in CZ, predavatelji pa so že znana dejstva iz tega področja dopolnili z znanjem iz novih izkušenj. Za popestritev in boljše približevanje znanja so zavrteli tudi poučni film. Dvorana Kulturnega doma je bila vsakokrat zasedena.

S. R.

Dokončala sta pred iztekom pogodbe

VEVČE, NOVEMBER — Izobraževanje odraslih je znanilec novega časa. Kakor je bilo pred dobrim stoletjem zasnovano obvezno splošno šolstvo, je sedaj že nekaj let zasnovana možnost izobraževanja mladine in odraslih. To postaja nujnost, dolžnost in pravica mladega in odraslega človeka.

Pri nas se dopolnilno izobražuje na srednjih, višjih in visokih šolah približno 30 članov kolektiva, od katerih je 23 pogodbeno vezano, ostali pa študirajo na lastno pobudo. Različni so. Eni se trudijo, drugi manj.

Pohvaliti moramo pa papirničarja Staneta Antončiča in Franca Vrečarja, ki sta pravkar končala papirniško tehnično šolo. Pogodbeno sta bila vezana, da bosta končala do junija 1977, z zaključnim spričevalom o opravljeni tehnični šoli pa sta se izkazala že 20. oktobra 1976, oba z odličnim uspehom.

Novima tehnikoma papirništva k izrednemu uspehu iskreno čestitamo!

I-IX 1976 Papirnice Količevo

izostanki na račun bolezni do 30 dni in nad 30 dni. Vsekakor je treba stremiti za tem, da pozitivni premiki v I. polletju ne bi bili slučajni in kratkotrajni.

Ena izmed najbolj pozitivnih značilnosti poslovanja v letošnjem letu je podatek, da se je

vrednost porabljenih sredstev zmanjšala glede na isto obdobje preteklega leta. Ta ugotovitev je toliko bolj pomembna, če upoštevamo, da smo povečali proizvodnjo za 5%. Struktura porabljenih sredstev je razvidna iz naslednje tabele:

v 000 din				
	I-IX 1975	%	I-IX 1976	%
Porabljeni material	116.613	79,8	119.711	84,5
Drugi stroški	6.063	4,2	5.508	3,9
Amortizacija	13.074	8,9	15.330	10,8
Popravek fin. rez.	8.174	5,6	—	—
Izredni izdatki in ostalo	2.156	1,5	1.201	0,8
Skupaj	146.085	100,0	141.751	100,0
Razlika začetnih in končnih zalog	— 2.718	—	5.605	—
SKUPAJ:	143.367	—	136.145	—

Ker so na gibanja posameznih postavk v strukturi porabljenih sredstev vplivali spremenjeni predpisi oziroma metodologija ugotavljanja dohodka, bomo v nadaljevanju obravnavali le gibanje stroškov porabljenega materiala, ki predstavlja daleč najpomembnejši element porabljenih sredstev, po drugi strani pa izkazani pokazatelji niso odvisni od spremenjenih predpisov o ugotavljanju dohodka.

Pri vseh vrstah porabljenega materiala izkazujemo zelo umirjeno dinamiko, ki je po eni strani posledica zmanjšane inflacije oziroma rasti cen, po drugi strani pa vsekakor tudi naših ukrepov za racionalnejšo porabo materialnih sredstev, ki je po statističnih podatkih zlasti opazno v drugi polovici letošnjega leta.

Stroški porabljenega materiala so prikazani v naslednji tabeli:

	I-IX 1975	I-IX 1976	I 75 76
Brusni les	2.802.420	2.996.039	106,9
Celuloza	43.336.155	39.971.870	92,2
Papirni odpadki	28.672.343	31.121.005	108,5
Vlaknine	74.810.918	74.088.914	99,0
Lepila, polnila	14.648.819	14.724.414	100,5
Embalazni material	693.647	942.703	135,9
Material za pom. delavnice	4.479.414	5.087.088	113,6
Poraba sit	720.300	1.056.500	146,7
Klobučevina	1.782.700	1.308.400	73,4
Pomožni material	1.016.006	1.100.420	108,3
Časopisi, revije	170.084	198.722	116,8
Nabavljena energija	3.941.984	4.449.198	112,9
Gorivo in mazivo	12.880.387	14.906.166	115,7
Stroški obr. druž. preh.	1.032.033	1.501.454	145,5
Ostali stroški	437.093	347.625	79,5
SKUPAJ:	116.613.387	119.711.604	102,7

V navedeni tabeli zbujajo pozornost podatki, da se je vrednost porabljenih vlaknin za 1% zmanjšala, vendar pa moramo opozoriti, da so cene papirnih odpadkov ostale na lanskem nivoju, medtem ko zneso v povprečju povečanje cen celuloze 1%. Primerjava dejanske porabe reprodukcijskega materiala z normativi pa nas opozarja na to, da so na tem področju še nekatere rezerve. To nam potrjujejo tudi naslednji podatki o substituciji materiala. Ob tem je potrebno poudariti še to, da so se v drugem trimesečju negativna odstopanja

od normativne porabe zmanjšala za 866.000 dinarjev.

Prav znižanju proizvodnih stroškov gre zasluga, da je ustvarjeni družbeni produkt v letošnjem letu, kljub neugodnemu znižanju cen v izvozu ostal na lanskem nivoju, oziroma se je povečal za 3,3%. Če struktura celotnega dohodka izkazuje zadovoljivo sliko, pa je struktura dohodka mnogo bolj zaskrbljujoča, saj so se sredstva, namenjena za akumulacijo močno zmanjšala, pri čemer igrajo najpomembnejšo vlogo pogodbene in druge družbene obveznosti.

v 000 din			
	I-IX 1975	I-IX 1976	I
Pogodbene obveznosti	3.522	5.485	155,7
— od tega za KS III	—	2.400	—
Zakonske obveznosti			
— za občino	298	438	147,0
— za republiko	1.899	1.574	82,9
— za federacijo	165	27	16,4
— interesne skup. za gospodarstvo	1.018	1.088	106,9
— interesne skup. za negospodarstvo	6.573	9.189	139,8
— stanovanjski prispevek	2.211	2.595	117,4
— druge zakonske obveznosti	121	260	214,9
Prispevki iz osebnih dohodkov			
— prispevki interesnim skup. iz negospodarstva	9.211	11.214	121,7
— davek iz osebnih dohodkov	146	208	142,5
SKUPAJ:	25.155	32.077	127,5

Pri povečanju družbenega produkta za 2% so se družbene obveznosti povečale za 27,5%, kar je vsekakor v precejšnjem razkoraku z določili o resoluciji v ekonomskem razvoju v letu 1976, da

morajo sredstva za skupno in splošno porabo (družbene obveznosti) rasti počasneje od družbenega produkta.

Medtem, ko so prispevki iz osebnih dohodkov porasli za

Količevo: Skupina strojnih ključavničarjev pelje črpalko v popravilo

21,2%, pa so osebni dohodki porasli le za 15,4%. Če pri tem upoštevamo, da se je število zaposlenih po vkalkuliranih urah povečalo za 3,8%, so se povprečni osebni dohodki povečali le za 11,6%.

Povprečni osebni dohodki na zaposlenega so naslednji:

Mesec	1975	1976
Januar	3.129	3.946
Februar	3.742	3.680
Marec	3.098	4.083
April	3.989	4.145
Maj	3.404	4.221
Junij	3.461	4.076
Julij	4.003	4.690
Avgust	3.558	4.183
September	5.249	4.471

Ko obravnavamo izplačane OD v letošnjem letu, moramo poudariti tudi to, da smo ena tistih delovnih organizacij, ki ni presegla dogovorjenih sredstev za OD.

Glede na prikazano strukturo dohodka je razumljivo, da se je kljub vsem uspehom na področju dviga produktivnosti in ekono-

mičnosti poslovanja akumulativno zmanjšala, saj znaša ostanek dohodka le 22.245.000 din ali 63,9% ostanka dohodka v lanskem letu. Akumulativnost pa zmanjšujejo še povečane obveznosti za posojila, saj so se tako imenovani plasmani v letošnjem letu povečali od 45.615.000 na 62.411.000 din, kar dodatno zmanjšuje našo investicijsko sposobnost.

Vedeti moramo, da je investicijska sposobnost v tej situaciji najpomembnejši podatek za našo delovno organizacijo, zaradi česar mora biti krepitvi investicijske sposobnosti posvečena naša bodoča poslovna politika.

Na rentabilnost poslovanja in preko tega, na akumulativnost ima velik vpliv tudi finančni efekt, ki ga dosegamo ob povečanem izvozu.

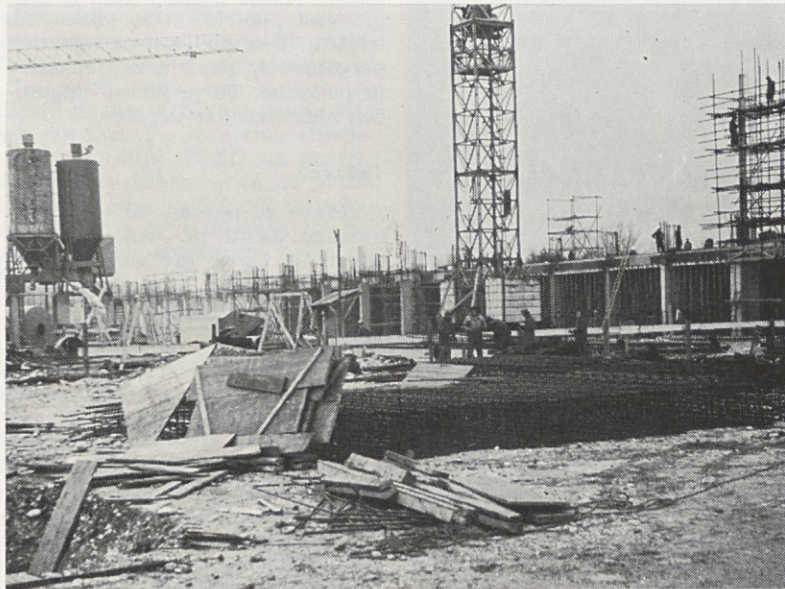
V letu 1976 smo zabeležili znatno povečanje izvoza v primerjavi s preteklim letom. Za povečan izvoz pa se nismo odločili, zaradi finančnih efektov, ampak so nas k temu silile predvsem uvozne restrikcije. Gibanje izvoza je prikazano v naslednji tabeli:

	I-XII 1975	%	P I-IX 1976	%	I-IX 1976	%
Domači trg	34.138	96,17	24.198	92,78	26.065	92,49
Izvoz	1.360	3,83	1.884	7,22	2.116	7,51
SKUPAJ:	35.498	100,0	26.082	100,0	28.181	100,0
v 000 din						
Domači trg	274.785	96,81	202.945	94,06	206.584	95,69
Izvoz	9.069	3,19	12.816	5,94	9.300	4,31
SKUPAJ:	283.854	100,0	215.761	100,0	215.884	100,0

Iz gornje tabele jasno izhaja znižanje cen na zunanem trgu, ki je povzročil, da je prodaja večine izdelkov postala nerentabilna tako, da v celoti niti ne pokrivamo direktnih stroškov, kakor je razvidno iz naslednjih podatkov:

Prodajna cena izvoza	9.299.985,-
Lastna cena izvoza	10.039.308,-
Razlika	739.323,-

Taki trenutni rezultati, ki jih dosegamo na zunanem trgu, ne smejo biti razlog za umik, ampak obveznost za nadaljnje stabilizacijske ukrepe v smislu pocenitve proizvodnje doma in za nadaljnje ukrepe pri raziskovanju zunanje-ga tržišča.

Količevo: Takšno je izgledalo gradbišče KS III 5. novembra 1976

Sindikato v osnutku zakona

Obračanje k samemu sebi

VEVČE, NOVEMBER — Organizirane politične sile se po navadi obračajo k samemu sebi, kadar se od njih zahteva povečano aktivnost. Tako bi moglo biti tudi sedaj s sindikatom, ki mu Osnutek zakona o združenem delu polaga na srce velike obveze, med njimi eno največjih: delavskemu razredu utrditi njegovo oblast.

Ne, da bi sindikat že do sedaj ne imel takih ustavnih pooblastil. Vendar se je v praksi dogajalo precej drugače, včasih tudi prav nasprotno. V marsikaterem delovnem kolektivu so osnovno sindikalno organizacijo le malo spraševali. Vlogo sindikata so običajno razlagali po starih »sindikalskih temah.«

Kdaj je, na primer, sindikat odločal o kadrovski politiki, če tudi je do sedaj to mogel? — so se vprašali na eni izmed sej predsedstva skupščine jugoslovanskih sindikatov. Morda se je glas sindikata malo bolj slišal, ko je tekla beseda o delitvi dohodka v temeljni organizaciji združenega dela, čeprav so tudi pri tem imele glavno besedo različne komisije.

Zato si je predsedstvo skupščine Zveze sindikatov Jugoslavije postavilo za primerno nalogo, da se sindikat obrne sam k sebi in analizira, koliko je vsaka osnovna organizacija sposobna in koliko se zaveda obvez, ki pred njo stojijo.

Obstaja še en razlog za to obračanje sindikata k samemu sebi. Ni več posebno daleč do volitev v sindikalna vodstva po večini kolektivov. Ni vseeno, kdo se bo znašel med sindikalnimi »liderji«. Je pač možno, da se bodo tehnobirokratske strukture potrudile vključiti vanje svoje ljudi in tako skušale sprovesti, kar želijo, vendar pod plaščem sindikata.

Spomnimo se, da ima sindikat sedaj veliko večjo težo. Predsedstvo je opozorilo, da ta organizirana politična sila delavskega razreda nikakor ne more dovoliti, da bi postala sredstvo za infiltracijo birokratskih struktur.

Če vse to vemo, potem nismo daleč od ugotovitve, kakšna je posebno sedaj vloga sindikata. Od tega, ali bo nadaljeval po uhojeni poti, ali pa bo sprejel klic po energični politiki, ni odvisna samo ocena njegove aktivnosti, ampak tudi stopnja oblasti delavskega razreda.

S. R. po »Natronu«

Nad polovico članov kolektiva na protestnem zborovanju

VEVČE, NOVEMBER — Solidarnost, ljubezen do bratskega življa in podpora Slovincem na Koroškem v njihovem neenakem boju za politične in mednarodne pravice so vplivali na številno udeležbo na protestnem zborovanju v četrtek, 11. t. m. Le tisti, ki so bili nujno potrebni za nemoteno obratovanje strojev, so ostali doma. S svojo udeležbo so člani kolektiva dokazali, da ne mislijo odnehati, vse dokler ne bodo izpolnjene obveznosti avstrijske vlade, katere določa 7. člen državne pogodbe in dokler se slovenska manjšina ne bo znašla na ravni enakih pravic, kot jo imajo manjšine pri nas.

Zlata medalja za Papirnico Vevče

Prvo zlato so ji podelili pred 132 leti

VEVČE, NOVEMBER — Ne redno, v krajših ali daljših razdobjih pa Papirnica Vevče razstavlja svoje značilne in druge izdelke na domačih in mednarodnih velesejmih in razstavah. Na ta način seznanjamo trgovske hiše, papirno predelovalno industrijo in druge potrošnike z vrstami in kvaliteto svojih izdelkov. V uspešnost razstavljenega ni dvomiti, čeravno je zvezano z dokaj visokimi stroški.

Na dveh razstavah so Papirnico Vevče počastili z zlatimi kolajnami. Prvič že leta 1844, pred 132 leti, ko je strojna proizvodnja papirja tekla komaj dobro leto. Takrat je bila industrija papirja

na Slovenskem komaj v povojih, po večini znanih krajev pa so delovali še mlinci za ročno izdelavo papirja. Papirnica Vevče se je s svojimi izdelki pojavila na obrtniški razstavi v Ljubljani. O tem so pisale Bleiweisove »Novize« takole:

Da so na tej razstavi Papirnici Vevče podelili zlato kolajno, prav tako pišejo Novice, ki omenjajo tudi ostale nagradence. Zanimivo je, da je takrat, v času ročne izdelave, nagrada pripadla strojno izdelanemu papirju, nasprotno pa je letos, v času velikega razmaha strojne izdelave papirja, nagrada pripadla ročno izdelanemu papirju!

pa kateri so le kaj slabejša v razstavo dali, bomo mende še bolj vstregli, če od njih nič ne govorimo. H koncu nasiga popisa bomo tedaj le od naslednjih še to le povedali: Papirnica v Vevčah (Josephsthaler Papierfabrik) se je z mnogoverstnim papirjem, ki ga na maslinah izdeluje, prav dobro obnesla; nje papir je dobrija jedra in lepe farbe in nižejši cene, kakor vsih drugih enakih papirnic. Zalogo tega papirja ima Fr. Souvan, kupec v Ljubljani. Z to fabriko je pa tudi oljotiskarija združena, ki na leto prav veliko lanjeniga, ogeršičniga in sezamoviga olja napreša, in ga tudi na debelo v daljne kraje posila. Cent ogeršičniga olja velja 16 gold. in pol — lanjeniga pa 18 gold. in pol. ogeršičnih preš pa 50 krajcerjev. — Tudi Čerčniška steklarnica (glazuta) je z svojo mnogoverstno v razstavo dano glazovino pokazala, da z časom naprej hiti in dobro blago izdeluje. — Peči Ljubljanskiga lončarja Henrika Glaja so bilo clo od presvitliga Nadvojvoda Joana pohvalene. — Anton Köhrer, strugar v Ljubljani, si je z umetno izdelanim českim kolovratom dobro ime pri-
makel. — Anton Ribar, izdelovalec muzikalnora

Po sklepu velika zbor obertniskiga društva v Gradcu 17. dan Kozoperska je bilo 6 zlatih, 14 srebrnih, 24 bronastih svetinj in 51 pohvalnih pism med mnogoverstne fabrikante, fužinarje in rokodelce razdeljenih, katerih imena z tem oznanilam razglasimo.

Preden pa vodstvo obertniskiga društva imena, z svetinjami ovencanih ali z pohvalnimi pismi obdarenih fabrikantov, fužinarjev in rokodelcev oznaniti, se prvič vsem tistim zahvali, ki so svoje izdelke v razstavo dali in tako dobro ime domače obertnine nakvisko vzdignili; ravno tako tudi visokim deželnim stanovam, ki so dvbje nar lepših shramb v Reduti brez vsiga plačila za obertnisko razstavo pripustili; posebno pa se sahvali obertniskima vodjama gosp. baronu Leopoldu Lichtenbergu in njegovemu namestniku gosp. J. N. Hradeckitu, mestnimu poglavarju, in Ljubljanskim kupcam, namreč gosp. J. Aichholcerju, J. Baumgartnu, J. shlahtnmu Pichtenavu, J. Karingerju, Jožefu Pleiweisu, F. Souvanu in J. Zupančiču, ki so v razstavo poslano blago sprejemali, na ogled postavljali in po dokončani razstavi sopet poredama nazaj pošiljali, in vse te dela natanjko in nevtrudljivo dopernesli, katerim moramo za to njih, vse hvale vredno prizadevanje posebno zadovoljnost presvitliga nadvojvoda Joana oznaniti; poslednjič se pa vodstvo obertniskiga društva tudi vsem tistim gosp. mestnikom prav lepo zahvali, ki so skozi celih 18 dni varvanje razstavljenega blaga radovoljno na-se vzeli. —

Tem le so bile svetinje in pohvalne pisma podeljene:

I. Zlate svetinje so pri ti razstavi zaslužili in dobili:

1. Zagorska fužina na Dolenskim.
2. Fužina v Ošpergu (Wolfsberg) na Koróškim.
3. Gospe Baron. Coizove fužine na Gorenskim.
4. Papirnica v Vevčah pod Ljubljano.
5. Gosp. Lud. Ploj, lekar v gornim Estrajhu.
6. Fabrika serkalov (špeglov) pri s. Vincencu na Koróškim.

II. Naslednjim fabrikantom in fužinarjem so bile zlate svetinje, katere so že pri Celovski ali Gradcarski razstavi

Tako je Papirnica Vevče že na prvi javni predstavitvi našega novega proizvoda — ročno izdelanega papirja na sejmu »Interbiro '76« prejela prvo zlato medaljo republiškega velesejma. Zavedati se moramo, da je to priznanje dejansko laskava ocena našega ročno izdelanega papirja, saj so zelo redke delovne organizacije, ki bi se lahko pohvalile s takim priznanjem. Da nekomu podelijo zlato medaljo za kvaliteto proizvoda mora izpolnjevati celo vrsto zahtev. Najvažnejše med njimi so: izvirnost, kvaliteta izdelava, novost artikla na tržišču ipd. Vse te pogoje naš ročno izdelani papir izpolnjuje.

Da bi kaj več zvedeli tako o sami podelitvi priznanja kot tudi o stanju v proizvodnji in na sedanjem trgu ročno izdelanega papirja, sem se obrnil na sodelavce, ki imajo po eni strani največ zasluga za podeljeno odličje, po drugi strani pa so s svojim prizadevanjem dosegli tudi zavidljivo kvaliteto ročno izdelanega papirja.

Kot prvega sem prosil za odgovore vodjo ročne izdelave papirja, tov. Kamška.

Kakšni so bili tvoji in vaše delovne skupine občutki, ko ste zvedeli za podeljeno priznanje?

Vsekakor sem bil zadovoljen, ravno tako pa tudi vsi sodelavci. Težko je sicer opisati resnične občutke, tiste najgloblje, včasih jih človek niti pokazati ne sme ali pa nima smisla da bi jih. Na vsak način smo zadovoljni. Tako je vsaj nekoliko poplačan trud enoletnega začetnega dela, razvijanja akvarel papirja, pisalnega in delno tudi tiskovnega.

Ali si to pričakoval?

Podelitve tako visokega priznanja nisem pričakoval. Ustmene pohvale, večje zanimanje za ročno izdelane papirje, posebno še pisalne z vodnimi znaki, kakor tudi za akvarel papir, pa je bilo pričakovati.

Ze nekaj časa delaš na RIP, si zadovoljen?

Kljub začetnim težavam, zavlačevanjem pri montaži (nekaj tudi iz objektivnih razlogov) težavam pri doseganju prave kvalitete sem na tem oddelku zadovoljen. Delamo zelo uglašeno, lahko bi rekli »vsi za enega, eden za vse«. Če bomo uspeli obdržati tako vzdušje, lahko pričakujemo še veliko delovnih uspehov.

Načrti oddelka v prihodnje?

Do danes smo z delovnimi uspehi lahko zadovoljni, kljub nekaterim »nergačem«, ki vedno cenijo papir le za zavijanje malice. Za poznavalce pa ima vsaka pola nekaj svojega. Treba bo vložiti še veliko truda v razvoj drugih vrst papirja, ki so iskane na tržišču, denimo, za nadomestek pergamenta, papirja za jedkalice in podobno. To je lahko dolgoročen načrt, vendar uspešen.

Težave?

Težave so povsod, še tam, kjer mislimo, da jih ni. Poskušamo jih odpraviti. Če ne gre zlahka pa je zopet težava tu: torej brez težav ni nič. Na vprašanje »težave« lahko zelo kratko odgovorim z reko: »Brez muje se še čevelj ne obuje«!

Koliko vam pomeni visko priznanje?

Po vzdušju v oddelku sklepam, da je to priznanje več, veliko več kot smo pričakovali, na vsak način pa veliko presenečenje, ki ugodno vpliva na ljudi v oddelku. Resda, žepi se nam ne bodo

strgali, vendar imamo občutek zadovoljstva, da smo nekaj napravili.

Za komercialno oziroma prodajno stran ročno izdelanega papirja je zadolžen namestnik vodje prodaje papirja, tov. Razdevšek:

Bil si prisoten na sejmu INTERBIRO 76 v Zagrebu, ko je bilo naših delovnih organizacij podeljeno visoko priznanje. Kakšni so bili tvoji občutki, ko si zvedel za to? Kaj pomeni priznanje osebno tebi?

Pri izboru oziroma konkurzu za podelitve zlatih odličij za kvaliteto na omenjenem sejmu nisem bil samo prisoten, ampak sva pri tem z našim predstavnikom v Zagrebu, tov. Kokičem aktivno sodelovala. Omeniti je namreč treba, da naše ročno izdelane papirje lahko prav ocenijo samo redki poznavalci papirja, sploh pa izjemnost ročno izdelanih papirjev pozna le malo ljudi. Brez določene sistematične propagande kljub slikam, ki so bile ustvarjene na našem akvarelu in na sejmu razstavljene, ter kljub vzorcem papirja na sejmu, verjetno ne bi padli v oči strokovni žiriji, ki je ocenjevala kvaliteto in izvirnost na sejmu. Pozornost žirije je bilo treba pridobiti s kar obširnimi tehnološko-tehničnimi opisom naših RI — papirjev, poudarjanjem izjemnosti in unikatnosti ter kvaliteten vrednosti in uporabnosti. S tem pa smo namen dosegli. Moramo reči, da so bili posamezni člani te komisije zelo presenečeni in tudi navdušeni, ko so spoznali, kaj imajo pred seboj. Do zlatega odličja je bila potem le še kratka pot. Moji občutki v trenutku, ko mi je bilo kot predstavniku Vevč priznanje izročeno, so bili seveda kljub temu, da sem bil v toku dogodkov, prijetni. Zadovoljen sem bil predvsem zaradi tov. Kamška in njegove skupine sodelavcev. S tem jim je bilo dano priznanje, ki ga doma niso ravno često deležni. Čeprav ob razvoju ročno izdelanih papirjev nimajo dovolj pomoči, kakor tudi ne moralne podpore.

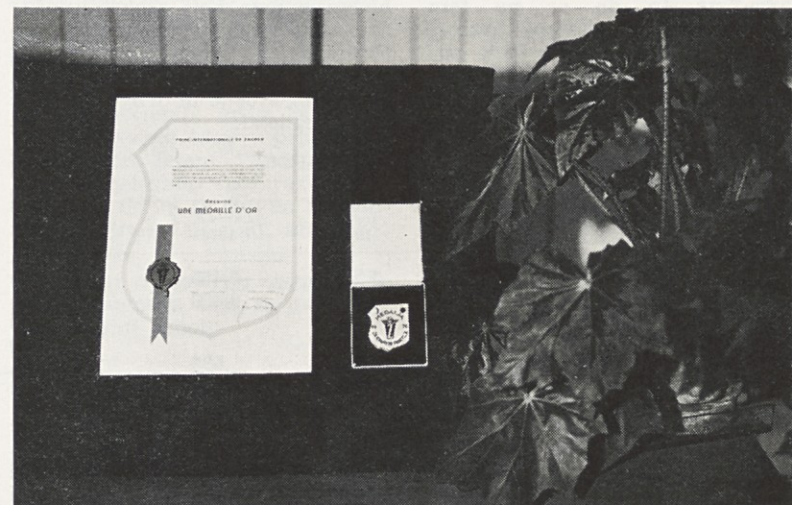
Kako je bil drugače opažen RI-papir na sejmu?

Delno sem na to odgovoril že pri prvem vprašanju. Enako kot za strokovno žirijo, velja za povprečne obiskovalce tega sejma. Poslovni svet ima točno določene interese in tisti, ki se zanima za

določene stroje, ne registrira kaj dosti o drugih stvareh. Naši poslovni partnerji, kupci in porabniki grafičnih in drugih papirjev so v glavnem z izdelavo RI — papirjev pri nas seznanjeni, kakor tudi z njihovo namembnostjo. Trgovci, ki se ukvarjajo z grobistično prodajo grafičnih papirjev, kakor tudi tisti, ki jih prodajajo predvsem male formate, so bili na sejmu prisotni ali kot aktivni udeleženci sejma ali kot poslovni obiskovalci. Uporabnost RI — papirjev je sorazmerno še majhna. Zato ni mogoče pričakovati, da bi samo nastop na enem sejmu, prvič, takoj bistveno vplival na povpraševanje. Resnični poznavalci in porabniki, to pa so umetniki za akvarele in grafične RI — papirje ter oblikovalci in propagandisti za te in ostale naše RI-papirje, pa z redkimi izjemami, na tem sejmu niso bili prisotni. Kljub temu je bilo zanimanje za te papirje. Vsaka propaganda v ta namen, je dolgoročno gledano, upravičena in uspehi ne bodo izostali.

Kakšno je tvoje mnenje o zahtevah trga glede RI-papirjev?

Ob tem je potrebno reči, da naš domači trg naših RI-papirjev, praktično, pravih ročno izdelanih papirjev ni poznal in jih še v veliki meri ne pozna. Skoraj ves umetniški svet je uporabljal industrijsko izdelane in kot ročno deklarirane akvarele in grafične papirje. Ob stiku in pogovorih s prenekaterimi umetniki sem osebno ugotovil, da niso znali in še ne znajo ceniti originalnosti, enkratnosti in funkcionalnosti pravih ročno izdelanih papirjev. Ko pa jih spoznajo, vidijo, otip-ljejo, uporabijo — so navdušeni. Danes še moti velika razlika v ceni teh papirjev. Industrijsko izdelani akvarel stane npr. v B-1 formatu največ 13 do 20 din na polo, naš akvarel v B-2 formatu 300 g/m² pa 28 do 31,5 din na polo. Pisemski papir, kuverta z listom A-4 ima prodajno ceno najmanj 18 din za komad. Vrednost naših papirjev je namreč v pravi ročni izdelavi, zato cena ne more in ne sme biti konkurenčna industrijskim papirjem. Ako nam bo proizvodni program dovoljeval, bomo morali nujno na I. PS izdelovati kasneje tudi industrijski akvarel papir, ker za šole in akademije ni mogoče pričakovati, da bodo mogle uporabljati tako drag papir množično oziroma v večjih količinah. Do danes so na našem trgu uporabljali industrijski papir in umetniški ter ostali svet je na takšnega nava-jen ter z njim tudi zadovoljen. Le redki renomirani umetniki so tudi do sedaj uporabljali pravi ročno izdelani papir, ki so ga ku-
(nadaljevanje na 7. strani)

Prevod diplome:

Zagrebski mednarodni sejem
Komisija društva inženirjev in tehnikov Hrvatske za cenitev kvalitete proizvodov, na temelju soglasja društva inženirjev in tehnikov Jugoslavije in Ljudske tehnike Jugoslavije

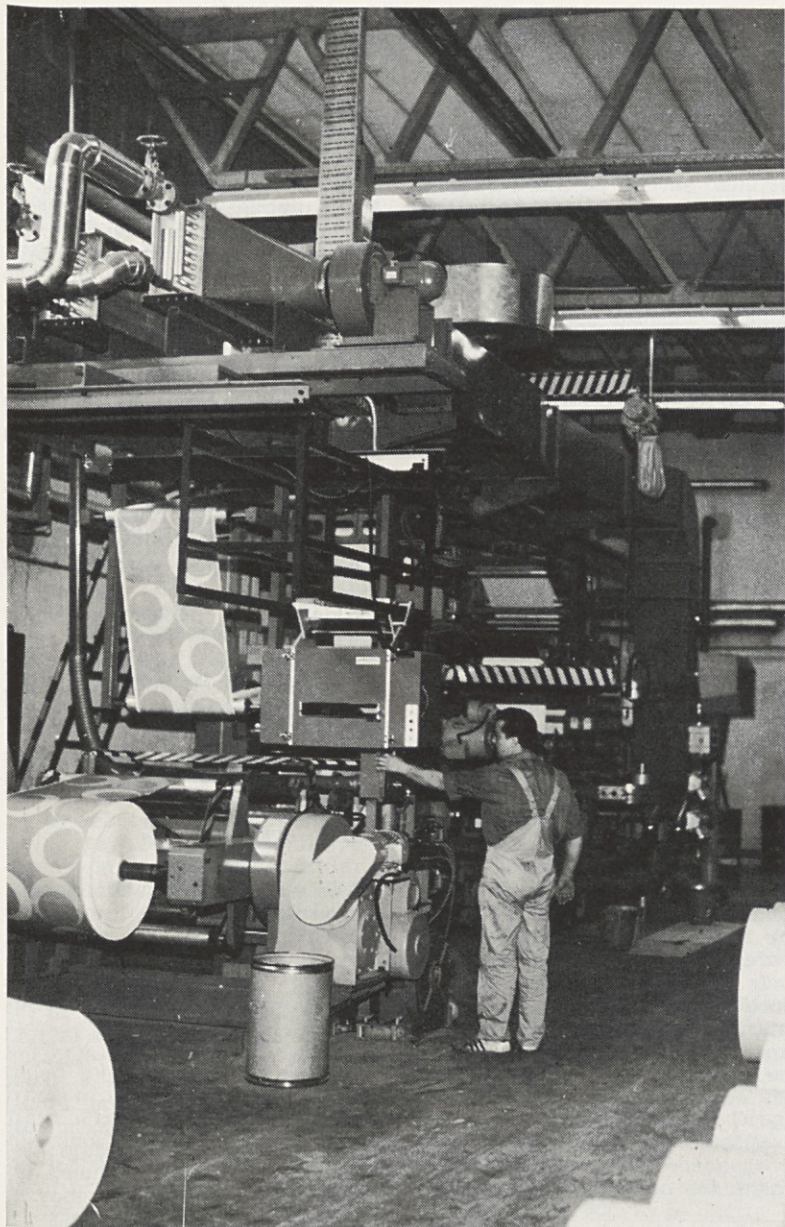
podeljuje

ZLATO MEDALJO

za ročno izdelani akvarelni in listovni papir
Slovenija papir — papirnica Vevče

Zagreb, INTERBIRO 1976

Generalni direktor:
Vlado Juričić, dipl. oec.

Izdelki, ki prihajajo iz »flekso« tiskarskega stroja so pohvalne kvalitete. Izbor barv in vzorcev bo odlično sprejet pri kupcih

Zlata medalja za Papirnico Vevče

Prvo zlato so ji podelili pred 132 leti

(nadaljevanje s 6. strani)

povali in dobivali iz tujine, predvsem iz Japonske ali širšega Daljnega vzhoda ter nekaj v Franciji in Angliji.

Rezime tega bi bil, da naš domači trg še ni popolnoma zrel za te papirje in da bo potrebno še precej truda in propagande za njihov večji plasma. Moramo pa tudi reči, da se sistematično s tem ne ukvarjamo, temveč v okviru prodaje ostalega papirja poskušamo vzporedno delati nekaj tudi na tem področju. Razen same otvoritve oddelka za RI-papirje in sedaj sejma INTERBIRO druge propagandne akcije, specialno za te papirje, tudi nismo imeli.

Ali in koliko RI-papirjev smo že prodali doslej?

Glede tega bi morali biti skoraj zadovoljni, če vzamemo, da smo uradno z izdelavo pričeli komaj 24. junija letos. Do danes je prodano okoli 2000 komadov oz. pol akvarelnega papirja v formatu A-2 in B-2 ter blizu 1000 komadov pisalnega-pisemskega papirja. Treba je namreč upoštevati, da se letno prodaja npr. v »Mladosti« Zagreb, ki ima pod likovno akademijo svojo največjo in specializirano prodajalno za umetnike, samo ca. 9000—13.000 pol akvarelnega papirja slične uporabnosti. V tej trgovini kupujejo poleg Zagrebčanov tudi umetniki iz cele Jugoslavije, ker je edina tako specializirana in založena prodajalna. Ravno z njo pa ne najdemo skupnega jezika, ker imajo na zalogi še precej uvoženega akvarelnega in drugega papirja, deklariranega kot ročno izdelanega. Poleg tega pa nam prav ta hiša zameri, ker jim ne moremo nuditi tudi bank-posta, xeroxa, offseta in pelurja

v A-4 formatih, katerega prodajo na tisoče ton letno. Verjetno bi poleg teh papirjev odlično stekla tudi prodaja RI-papirjev. To nima zveze s kvaliteto le-teh, niti uporabnostjo, temveč je to zgolj komercialno povezana.

Za odgovore se obema sodelavcema najlepše zahvaljujem. Ob rob tej temi pa bi napisal še nekaj vrstic. Ročno izdelani papir je kot novi proizvod naše delovne organizacije zapolnil vrzel na domačem trgu ekskluzivnih, enkratnih vrst papirjev. Lahko celo trdimo, da na trgu srednje Evrope, saj v tem prostoru razen Čehoslovaške ni izdelovalcev pravega ročno izdelanega papirja. Papirnica Vevče tako ob raznih prilikah lahko uporabi ta papir, ki ima predvsem v očeh strokovnjakov zelo veliko vrednost. Po drugi strani pa se pojavljamo na trgu z zelo različnimi kvalitetami papirja, kar daje naši delovni organizaciji čedalje večji renome. Ravno tako se moramo tudi zavesti, da potrošnja tega kvalitetnega papirja ne gre v tone in tone, temveč je ta proizvodnost dejansko uporaben (in visoko cenjen) ob izrednih prilikah. Letih pa v jugoslovanskem prostoru ni tako malo. Zato lahko pričakujemo tudi čedalje večjo potrošnjo še ostalih vrst ročno izdelanega papirja, ne samo akvarelnega in pisemskega.

Zlata medalja za kvaliteto ročno izdelanega papirja je zato prav gotovo velika vzpodbuda za delo v prihodnje vsem sodelavcem, ki so že do sedaj pokazali veliko zavzetost za napredek na tem področju.

Za dosežen uspeh pa velja kolektivno ročno izdelave papirja izreči vso pohvalo!

Novi flexo tiskarski stroj v preizkusnem obratovanju

VEVČE, NOVEMBER — Ze v času priprav za izgradnjo tovarne tapet na Vevčah je bilo opaziti v svetu tendenco uvažanja novih tehnik tiska (globoki tisk, flexo tisk, sitotisk).

Mi smo bili kljub temu v začetku skromni in smo se odločili za tehniko klasičnega klejnega tiska, ki je bil preizkušen in za uvažanje nove proizvodnje najbolj primeren. Praksa je pokazala, da smo pravilno izbrali.

Od takrat do danes je bil odstotek tapet, izdelanih na klasičen način, v stalnem upadanju. V preteklem letu pa se je delež teh tapet v svetu ustalil na svojih 30% in kaže v zadnjem času zopet porast. Ta tehnika tiska je še vedno zanimiva iz naslednjih razlogov:

- stroji so poceni
- enostavna je izvedba
- zahteva enostavnejše vrste papirjev
- omogoča pogosto menjavo programa

— izdelavo majhnih naročil
— koloriranje za te stroje je enostavnejše itd...

Slaba stran klejnega tiska pa je predvsem v tem, da imajo ti stroji majhno kapaciteto in da kakovost tiska ni pri vseh vzorcih najboljša.

Iz teh razlogov in tudi zaradi tega, ker ta tehnika ne nudi dovolj tehnoloških možnosti, smo začeli približno pred enim letom razmišljati o novem flexo tiskarskem stroju.

Ime flexo (včasih so imenovali to tehniko tiska analinski tisk) uporabljamo zaradi tega, ker tiskamo predvsem z mehкими flexibilnimi gumijastimi valji. Pa tudi to že danes ne drži več; v rabi so tudi polyuretanski in razni drugi trši materiali.

Novi stroj flexo je italijanske firme CARRARO, tip kleina 106, polavtomatske izvedbe in ima 6 barvnih agregatov. Menjava zvitkov na navijalnem aparatu je avtomatska na odvijalnem pa polavtomatska oziroma ročna. Suše-

nje je takšne izvedbe, da je možno tiskanje barve na barvo.

Maximalna hitrost stroja je 150 m/min, širina tiskanja 54 cm. Vz dolžna in prečna regulacija papirnega traku je avtomatska, kar je zelo pomembno za doseganje točnega pokrivanja barv. Doziranje barv poteka preko cirkulacijskega sistema, kar daje dovolj garancije za dobro egaliziranje barv.

Zanimiv dodatek k stroju je tudi stroboskop, naprava, ki omogoča kontrolo »paserja« med pogonom.

Novi stroj flexo predstavlja v prvi fazi predvsem kvalitetskog v proizvodnji tapet.

Dvig produkcije bo še nekoliko odvisen od ozkega grla, ki ga imamo na dodelavnih strojih.

Vzorci s tega stroja bodo znatno povečali izbor tapet in bodo pripomogli še k večji afirmaciji Papirnice Vevče na jugoslovanskem trgu.

B. I.

Združitev TOZD v delovno organizacijo

VEVČE, NOVEMBER — V začetku oktobra smo na zborih delavcev obravnavali bodočo organiziranost naše delovne organizacije. Pri tem so delavci v treh delih delovne organizacije, to je v Osnovni proizvodnji, na V. papirnem stroju in v obratu Tapet, ugotovili, da izpolnjujejo pogoje za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela in so v skladu z ustavno pravico in obveznostjo sprejeli sklepe, da se organizirajo v tri TOZD.

Organizirane so bile tri temeljne organizacije z naslednjimi imeni: TOZD »PAPIR«, TOZD »GRAFIČNI PAPIRJI« in TOZD Tovarna tapet »VETA«. Organiziranje teh treh TOZD je že vpisano oziroma predznanovano v sodnem registru.

Nadaljnji postopek konstituiranja delovne organizacije je predviden v predlogu novega zakona o združenem delu drugače, kot ga določa sedaj veljavni zakon o konstituiranju OZD in njihovem vpisu v sodni register. Predlog zakona o združenem delu predvideva najprej sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju dela v TOZD, ki ga z referendumom sprejmejo delavci v vsaki TOZD, nato pa še vsak delavec podpiše izjavo, da ga sprejema. Navedeni samoupravni sporazum vsebuje osnove za statut TOZD in osnove za urejanje medsebojnih razmerij delavcev v TOZD, ki se natančneje uredijo s pravilnikom. Na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju dela v TOZD se razpiše nov referendum za sprejem statuta TOZD. Šele ko so sprejeti statuti vseh TOZD, se razpiše volitve delavskih svetov TOZD in pa referendum za sprejem samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo.

Po sedaj veljavnem zakonu o konstituiranju OZD pa je postopek obrnjen. Po sprejemu sklepa o organiziranju TOZD na zborih delavcev se lahko — če ne pride do spora pred sodiščem združenega dela — že po 30 dneh sklene samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo, lahko se sprejmejo začasni statutarni sklepi TOZD in na njihovi podlagi se lahko izvolijo delavski sveti TOZD in delovne organizacije, kar že zadošča za vpis ponovnega konstituiranja delovne organizacije v sodni register.

Postopek po sedanjem zakonu je hitrejši. Ker sedanji zakon še velja, se moramo za zdaj pri konstituiranju delovne organizacije ravnati po njegovih določbah. To je v našem interesu tudi zato,

ker nam omogoča, da bomo do konca leta lahko vpisali konstituiranje delovne organizacije s tremi TOZD v sodni register. Postopek po zakonu o združenem delu bo zaradi referendumov, ki so vezani na določene roke in podrobne razprave na zborih delavcev, znatno bolj počasen in bi se vpis konstituiranja zavlekel za nekaj mesecev.

Zakon o združenem delu bo sprejet pred Dnevom republike in bo začel veljati osem dni po objavi v Uradnem listu SFRJ, torej v prvi polovici decembra. Do uveljavitve zakona o združenem delu bomo po določbah zakona o konstituiranju OZD sprejeli še samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo in začasne statutarne sklepe TOZD ter bomo izvolili delavske svete.

Samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo bomo oblikovali tako, da bo njegova vsebina že v skladu z zakonom o združenem delu in ga zato ne bo treba po uveljavitvi zakona z njim usklajevati.

Samoupravni sporazum o združitvi TOZD bo vseboval določbe o firmi delovne organizacije, o njeni dejavnosti in dejavnostih TOZD, o tem, kdo zastopa delovno organizacijo v odnosih navzven, o skupnih zadevah in interesih, ki jih TOZD uresničujejo v delovni organizaciji, o medsebojnih delovnih odnosih TOZD in njihovih pravicah, obveznostih in odgovornosti v pravnem prometu. Nadalje bo samoupravni sporazum določal skupno poslovanje in planiranje v okviru delovne organizacije, načela pridobivanja,

ugotavljanja in delitve dohodka, načela razpolaganja s čistim dohodkom v TOZD za osebne dohodke, sredstva skupne porabe in rezervna sredstva ter osnove vzdrževanja sredstev skupne porabe, sredstev za investicije in sredstev rezerv v delovni organizaciji. Sporazum bo določal tudi oblike samoupravljanja v delovni organizaciji, skupne osnove in merila za urejanje delovnih razmerij, način reševanja sporov med TOZD ter pravice, obveznosti in odgovornosti delovnih skupnosti Skupnih služb, Energetike, Vzdrževanja in Družbenega standarda.

Temeljna načela, po katerih bomo oblikovali samoupravni sporazum o združitvi TOZD, bodo naslednja: neomejena solidarna odgovornost vsake TOZD za obveznosti delovne organizacije in vodenje proizvodnih procesov, enotna prodaja in nabava, skupno usmerjanje investicij in razvoj z usklajevanjem planov TOZD, združevanje sredstev TOZD za investicije, skupno porabo in rezerve in njihova uporaba v skladu s plani in dogovorjenimi enotnimi kriteriji, izenačevanje osnov in meril za delitve osebnega dohodka, vodenje knjigovodstva za TOZD v skupni strokovni službi, opravljanje strokovnih ter administrativnih del s področja kadrovanja, organizacije, analize in pravnih zadev v skupnih strokovnih službah delovne organizacije.

Osnutek samoupravnega sporazuma je že v javni razpravi.

J. M.

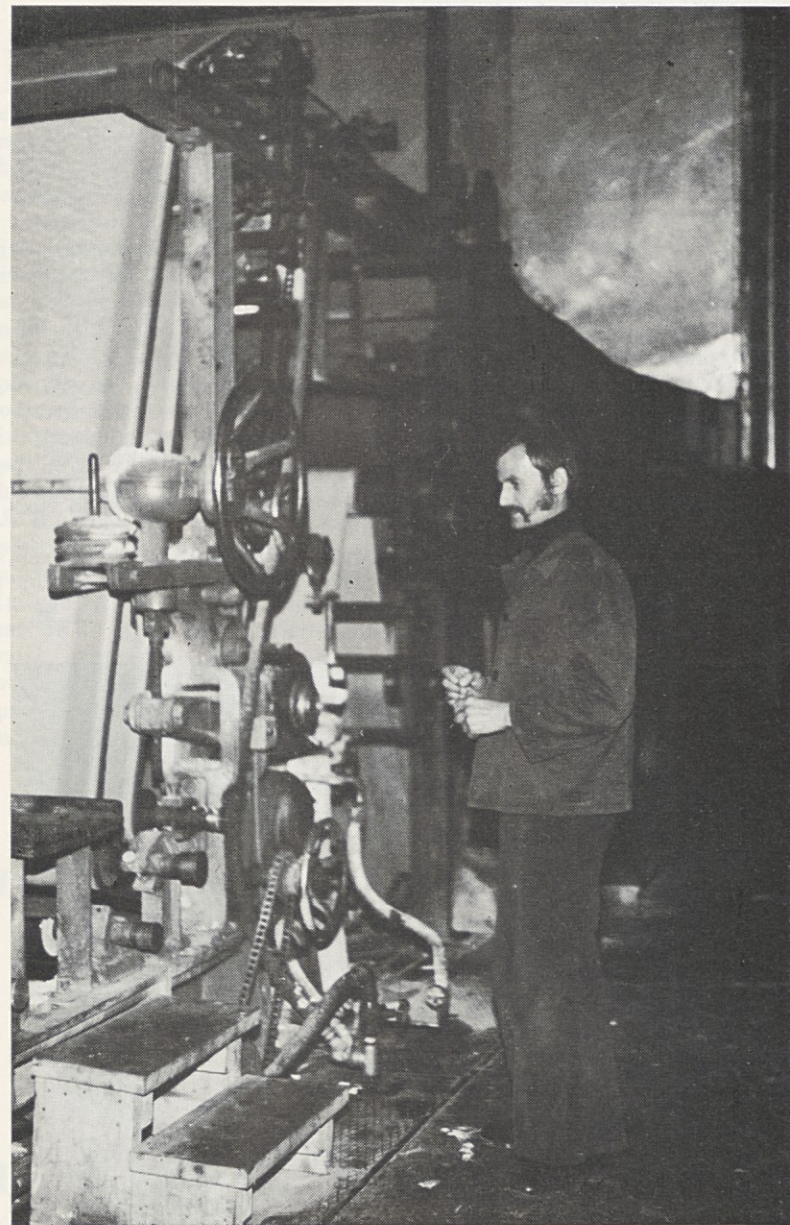

Raztovorjeni papirni odpadki na prostem čakajo nadaljnjo obdelavo

Ali more delo pomeniti srečo?

Navlačenje sita na egonter je zahtevno in precizno delo. S tem delom sta dobro seznanjena kleparja — instalaterja Anton Mikelj in Polde Trtnik

Dober paznik sita je velika pomoč strojevodji. Na sliki: Jure Krizmanić pri I. PS

VEVČE, NOVEMBER — Srečo pojmujejo ljudje kaj različno. Nekateri tudi trdijo, da v življenju nimajo boljšega pod soncem, kot je pijača, dobra jedača in zabava. To morda drži — včasih, za razvedrilo, veselo družino, za sprostitvev.

Življenje pa nam ničesar ne podarja, tudi ne uspeha v poklicu. Pot do uspeha zna biti dokaj težavna. Vendar je napor vedno poplačan. Pri tem pa ne gre za takojšnje plačilo, za osebni dohodek. Ta je samo prijetni postranski učinek, ki zagotavlja solidno materialno osnovo in nam odvzema skrb za vsakdanje življenjske potrebe, ki nas bi zavirale pri delu.

Ne delamo samo zato, da z denarjem dosežemo določene cilje. Delo ima še drug, večji smisel. Veseli smo, kadar nam uspe, posebno če nam uspe zahtevno de-

lo. Hkrati pa s sadovi uspešnega dela razveselimo svojo delovno okolico. Seveda pa ima od uspešnega dela korist tudi širša družba. Šele povprečna delovna raven, ki jo poznamo pod terminom produktivnost, daje pravo zadoščenje. To je tako produktivnost vsakega posameznika kot vse skupnosti, od česar je soodvisna življenjska raven naroda.

Tudi opravljeno delo in rezultat dela nista vselej najpomembnejša. Nemara še bolj odločujoč je predvsem odnos do dela. Če smo ravnodušni, potem nas delo dolgočasi, nam ne daje pravega veselja. Vseeno nam je, če se drugi jezijo, če za plotom kritizirajo naš pristop k delu. Nič nas ne zanima. Skratka, v nas je zadoščena volja do ustvarjalnosti.

Vedno nezadovoljen in nesrečen je tisti, ki misli, da se mora delu izogniti ali pa popolnoma

mehanično opraviti dnevno nalogo. Le kadar nastopi namesto ravnodušnosti veselje do dela, se šele prebudi pravo zanimanje zanj. Z zanimanjem rastejo tudi naše sposobnosti in naše znanje. Zlomiti moramo v sebi odpor do dela in ga opraviti čim bolje, čeprav včasih brez volje. Učinkovitost je, če se zberemo in v sebi ugotovimo, zakaj nam je neko delo neprijetno, zakaj se nam dozdeva zoprno. Skušajmo poiskati vzroke neprijetnosti, pa bomo morda ugotovili, da smo imeli napačno predstavbo. Tako bomo dobili pozitivnejši odnos do dela pa ga bomo lažje, hitreje in bolje opravili, hkrati pa ohranili dobro voljo.

Preproste so besede pesnika, toda veliko pomenijo: »Ne kar mora, kar more, mož je storiti dolžan!« Torej je le res, da je delo lahko tudi sreča.

Lesovina v surovem papirju za tapete

VEVČE, NOVEMBER — Surovi papir za tapete lahko obravnavamo kot tiskovni papir. Lahko ga imenujemo tudi surovi premazni papir. Glede na način uporabe spominja na papir za etikete, ki naj bi ustrezal zahtevam papirja za umetni tisk, kajti celo 16-barvni tisk izvajamo na njem v tiskarskem stroju. Zahteve mode so

danes naklonjene vtisnjenim tapetam, zaradi česar so postavljene tudi zahteve trdnosti do surovega tapetnega papirja.

Iz navedenega spoznamo, da so surovemu tapetnemu papirju lastni posebni pogoji, ki jih lahko razvrstimo v naslednje skupine:

Fizikalna skupina	Optična skupina	Tiskarsko-tehnična skupina
trdnost	opaciteta	gladkost
vodoodpornost	svetloba	poroznost
specifični volumen	barvna stanovitnost	sposobnost vpijanja
stalnost dimenzij	čistoča	
lastnosti teka	enakomernost	

Papirničar ne more vprašanja kvalitete razsojati samo na bazi tehničnih lastnosti papirja, ampak mora upoštevati enega od zelo važnih pogojev — ceno papirja. Torej se moramo pri proizvodnji surovega papirja za tapete ukloniti nekaterim kompromisom. Izkušnja uči, da moramo pri izdelavi tega papirja, če hočemo doseči primerno kvaliteto, uporabiti celulozo, lesovino, polnilo in dodatke v pretehtanih razmerjih.

Iz strukture lesovinskih vlaken je očitno, da je stalnost dimenzij (raztezanje) pri lesovinskih papirjih znatno boljša kot pri celuloznih.

Najvažnejša surovina za surovi tapetni papir je lesovina. Funkcija lesovine je v tem, da daje papirju specifičen volumen, opaciteto, obstojnost, razteznost, stopnjo klejenosti, poroznost in lastnosti potiskljivosti. Čim več specifičnega volumna ima izdelana tapeta, tem bolj je všeč kupcu. Opaciteta surovega tapetnega papirja je velikega pomena, ker stene stanovanjskih prostorov niso nikoli brez napak ali barvno enakomerne. Zadovoljivo opaciteto lahko kar vedno dosežemo, ker je površinska teža papirja visoka, 65—150 g/m², premaz pa opaciteto še izboljšuje.

Neprijetno stran lesovinskih (srednje finih) papirjev predstavljajo barve, spremembe barv in obstojnost barv. Barva lesovine je močno odvisna od vrste lesa, uporabljenega v brusilnici. Količina bolj svež je les, toliko svetlejša je lesovina. Belina variira lahko za približno 6 enot. Izdelovalec tapet mora pač prilagoditi belino končnemu proizvodu po premazu. Slabo osvetljenost surovega papirja za tapete lahko izboljšamo s premazovanjem z zračno krtačo. Brez premazovanja proizvajamo le cenene in slabe tapete.

Pri premazovanju in potiskavanju postane papir kljub močni klejenosti moker. Vlaga je enostranska. Zato pri prostem sušenju ali s sušilnimi kanali nastaja nevarnost, da se papir na ro-

bovih zvija. Če s sušenjem nadaljujemo, se premaz posuši in tvori trdo plast. V tem primeru mora vlaga (para) prehajati skozi zadnjo stran. To je možno, če je papir dovolj porozen. Poroznost

pa dosežemo že s pravilnim brušenjem lesa, katerega lesovina je namenjena za surovi tapetni papir.

Tretja komponenta surovega tapetnega papirja, polnila, so tudi eden izmed pomembnih faktorjev. Kot polnilo rabimo običajno kaolin v količini 6—20 %. Tudi uporaba lojevca je možna. Polnila slabijo trdnost papirja, zmanjšujejo poroznost in slabšajo klejenje, zboljšujejo pa lastnosti teka, zmanjšujejo vihanje robov in zboljšujejo dimenzionalnost.

Kar se tiče vodoodpornosti, obstojajo posebne zahteve pri surovem papirju za tapete, kot tudi pri tapetah samih. Te zahteve nastopajo pač pri premazovanju, potiskavanju in predvsem pri tapetiranju. Vodoodpornost dosežemo z dodatkom vodoodpornostnih smol, kot so npr. melamin, poliamin itd. O tem se prepečimo z ustreznim namakanjem.

R. S. vir »Wochenblatt«

Dobrih 15 let na Vevčah

VEVČE, NOVEMBER — Tovarišica Habičeva — Podgorškova Angelca smo ji rekli, ko smo jo srečavali v njenih dekliških letih — s 1. novembrom 1976 nič več ne prihaja na delo. Odšla je v pokoj.

Z delom v Papirnici Vevče je začela pred nekaj več kot 15 leti. Že prej je bila zaposlena tudi drugod, vendar je morala zaradi varstva svojih 4 otrok z delom prekiniti. Na Vevčah je ves čas delala v ročni dodelavi papirja kot prebiralka in števka. Precej ton papirja je šlo skozi njene marljive roke, ko je izločevala iz papirja napake in ga pripravljala za prodajo. Priučenost in pravičen pristop k delu sta prispevala temu, da je postala in ostala dobra delavka. Zadnje čase je pripravljala etikete za zavitke papirja.

Na njen zadnji delovni dan je stekel kratek pogovor z novo upokojenko. Povedala je, da ima zelo slab občutek, ko odhaja v pokoj. Rada bi še delala, če bi ji le

zdravje dopuščalo. Starostno gre v pokoj. Sicer pa je rekla, da nima skrbi glede dolgočasje. Sedem vnukov ima, 3 fante in 4 punčke. Njen konjiček je ročno delo, v glavnem pletenje. Pri tem bo našla zabavo in korist. Da bi dosti okoli hodila, se ji ne da in tudi ne more, je dejala.

Znano je, da se je tovarišica Habičeva s svojimi sodelavkami dobro razumela, prav tako pa tudi z mojstri. Za njeno delo se ji lepo zahvaljujemo in želimo, da bi leta pokoja prijetno in zadovoljno preživljala!

Angelca Habič

**Dopisujte
v svoj
časopis!**

Obrambne priprave v OZD in upravnih organih

VEVČE, NOVEMBER — Ustava in koncept splošnega ljudskega odpora pravita, da je ljudski odpor organizirana dejavnost vseh družbenih subjektov v obrambnih pripravah in izvajanju odpora. Če to načelo razčlenimo, potem po navadi vse te dejavnike oziroma subjekte razdelimo v tri strukture: Prva struktura so oborožene sile JLA in teritorialne obrambe, druga so družbenopolitične organizacije na čelu z ZK, SZDL, sindikati, zvezo rezervnih starešin in ZB z vsemi društvi in drugimi podobnimi organizacijami. Tretje dejavnike pa zaradi lažjega razumevanja lahko uvrstimo in poimenujemo kot strukture civilnega sektorja. To so pravzaprav vse družbenopolitične skupnosti: zveza, republike, občine prav tako pa tudi krajevne skupnosti, organizacije združene ga dela in sploh vse, kar ni v oboroženi komponenti ali v družbenopolitičnih organizacijah. Organiziranost in obrambne priprave teh struktur pokriva sekretariat za ljudsko obrambo. Seveda pa to delitev razumemo samo pogojno, saj se vsi ti dejavniki prepletajo in povezujejo ter usklajujejo medsebojno delovanje. Ustava pravi, da družbenopolitična skupnost — pa naj bo federacija, republika ali občina — vodi splošni ljudski odpor, se pravi družbenopolitična skupnost kot taka, vendar z vsemi temi subjekti in je samo vprašanje, kateri od teh subjektov pride v določenem momentu najbolj do veljave. Prav gotovo so glede organiziranosti priprav, glede vsebine priprav, glede usposabljanja in pripravljenosti, da se za to tudi opredeljujejo, na prvem mestu družbenopolitične organizacije. To je politična priprava. To so pokazale tudi vaje. Tam, kjer je bilo politično delo dobro organizirano pred vajami — in to ne samo tistih štirinajst dni ali mesec dni prej, ampak leto, dve leti nazaj, tam so bile vaje tudi uspešne. Če gre za neposreden boj na bojnem polju, je seveda najbolj pomembna struktura oborožene komponente. Vendar pa vsi ti subjekti rastejo iz baze. Napak bi bilo pojmovati strukture civilnega sektorja kot nekaj privesek ali kot neko zaledje ali, kot pravijo na Hrvaškem, »pozadino« oboroženih sil. To ni nobena »po-

zadina«, to je baza, iz katere vsi ti subjekti pravzaprav rastejo.

Sekretariat za ljudsko obrambo je strokovni organ in v imenu izvršnega sveta kot republiški upravni organ usklajuje obrambne priprave vseh dejavnikov civilnega sektorja, nudi jim strokovno pomoč in skrbi za povezovanje med temi subjekti in subjekti oboroženih sil oziroma družbenopolitičnimi organizacijami. Ni dvoma, in to piše tudi v ustavi, da je oborožen boj tisti dejavnik, ki odloča o izidu boja in vojne. Vendar čim dalj bi vojna trajala, tem bolj bi prihajala do veljave tudi druga dva subjekta, tako družbenopolitične organizacije, kakor organizacije družbenega sektorja, kar je popolnoma razumljivo, saj gre za to, kako je baza v najširšem pomenu besede organizacijsko in materialno pripravljena.

Priprave civilnega sektorja po navadi delimo na enak način, kot delimo priprave oboroženih sil. Poskušamo slediti zamišljenim fazam razvoja situacije, iz katere nastane vojni spopad. Najprej je neko obdobje neposredne vojne nevarnosti, to je krizno obdobje. Potem sledi druga faza, obdobje mobilizacije, se pravi neposredni prehod iz mirnodobnega v vojno stanje. In tretja faza je vojna, to je obdobje oboroženih spopadov in drugega delovanja v vojni. Ustrezno tem fazam so sestavljeni vsi obrambni načrti civilnih struktur. Najprej so na vrsti ukrepi pripravljenosti, ki jih uveljavljamo v času neposredne vojne nevarnosti, v krizni situaciji. Drugi del predstavljajo mobilizacijski načrti, prehod iz mirnodobnega v vojno stanje. Tretje so dokumenti vojnega načrta, to je načrta o organiziranosti in delovanju v vojni. Vse to skupaj pa imenujemo obrambni načrt. Govorimo o obrambnem načrtu federacije, obrambnem načrtu republike, krajevne skupnosti, organizacije združenega dela.

Ukrepe za pripravljenost izvajamo po ukazu predsednika republike SFRJ oziroma predsednika posamezne socialistične republike, v najnujnejših primerih pa tudi predsednika skupščine občine. Do občine so ti ukrepi tudi natančno opredeljeni. Od občine naprej, za krajevne skupnosti in delovne organizacije pa bo treba te ukrepe, ki jih mora vsakdo iz-

vajati v obdobju neposredne vojne nevarnosti, šele opredeliti. Vsaka delovna organizacija in njeni organi najbolje poznajo svoje področje dejavnosti, zato določijo ukrepe in postopke, s katerimi se morajo vključiti pri prehodu dežele iz mirnodobnega v vojno stanje in se organizirati za delovanje v vojni. Enako velja tudi za krajevne skupnosti. Ti ukrepi se ukazujejo in izvajajo po oblastni liniji. Družbene organizacije morajo tudi brez teh ukrepov v podobnih razmerah razvijati svojo politično dejavnost. Našim ljudem je treba povedati, da so takšni ukrepi že pripravljeni in da bi jih vsak čas lahko izvajali, če bi to postalo nujno. To bi morali ljudem povedati, potem tudi ne bi nasedali različnim dezinformacijam, ne bi bilo pojavov kritiziranja, češ da nismo ustrezno pripravljene ukrepe in organizirani. Načrtovane ukrepe bi seveda izvajali postopoma. Vendar pa moramo biti tudi pripravljeni, da bi ukrepe izvajali zelo hitro. Če bi prišlo do nenadnega napada, bi bilo treba izvesti vsaj tiste ukrepe, od katerih je neposredno odvisen začetek boja. Priprava in izvajanje teh ukrepov je za organizacije in organe civilnega sektorja zelo zahtevno in odgovorno delo. Vsaka organizacija ima svoj vojni plan proizvodnje ali druge dejavnosti, svojo vojno organizacijo. Drugače se pripravlja državni organ, drugače krajevna skupnost, šola itd. Pri tem je mnogo problemov, ki jih je treba dobro proučiti, razrešiti ter rešitve uskladiti. Temu vprašanju — razdelavi uresničevanju teh ukrepov — bomo morali v bodoče posvetiti v vseh strukturah mnogo več pozornosti. Vse konkretne priprave, ki se izvajajo v delovnih organizacijah, je treba tako opredeliti, da so v njih zajeti vsi postopki do prehoda iz mirnodobnega v vojno stanje. To pa je potem že druga faza, faza mobilizacije. Bistvo te faze je v tem, da smo mirnodobno strukturo, ki jo imamo, z ukrepi pripravljenosti načrtno privedli v takšno stanje, da lahko tako rekoč čez noč preidemo na vojno organizacijo in delovanje v vojnih razmerah.

Vojna organizacija se prav tako pripravlja že v miru. Svojo vojno organizacijo ima predsed-

stvo republike, izvršni svet, samoupravni organi, krajevne skupnosti. Vse te strukture se že sedaj pripravljajo da bi, če bi bilo potrebno, namesto organov, ki delajo v miru, začeli delovati organi, ki so predvideni za vojno. So še nekatere težave glede izpolnjevanja teh organov s kadri. Civilni sektor nima na voljo dovolj ljudi, ki bi bili vojaško usposobljeni in usmerjeni. Oborožene sile imajo v tem primeru prednost po posebnem predpisu — zvezni uredbi o razporejanju vojaških obveznikov. Pred kratkim je izšla v Uradnem listu nova uredba o tem, katere strukture imajo prednost pri izpolnjevanju s kadrom. To so JLA, teritorialna obramba, iz civilnih struktur pa tisti organi in organizacije, ki so odločilnega pomena za začetno vojno obdobje. Tako lahko zahtevamo, da se kadri za te organe, čeprav so vojaški obvezniki, razporedijo na ta mesta, za vse druge pa mo-

ramo upoštevati, da imajo oborožene sile prednost. Seveda pa je še veliko neizkoriščenih možnosti, zlasti glede vključevanja mladine in žensk. Vse te strukture, ki jih ni mogoče izpolniti z vojaškimi obvezniki, moramo izpolniti z mladino in ženskami in jih tudi v miru pripravljati za naloge v primeru vojne.

Med vojno stopijo v veljavo vojaški predpisi. Ti predpisi so v glavnem izdelani že v miru. To so posebne odredbe z zakonsko močjo. Namesto mirnodobnih predpisov, ki jih imamo zdaj v Uradnem listu, bi takrat stopili v veljavo vojni predpisi. Sedanji predpisi o delovanju sodišč, o kazenskem postopku, prekrških, javnem miru in redu, o nošenju orožja itd., bi veljali tudi v primeru vojne, seveda nekoliko spremenjeni in prilagojeni vojnim razmeram.

Teorija in praksa

Kolesarski TRIM na Pugled

VEVČE, NOVEMBER — V organizaciji SZDL Polje je bila na sončno soboto, konec oktobra izvedena kolesarska TRIM akcija na Pugled. V njej so sodelovali mladinci in krajani KS Polje ter mladi iz šole. Dvojni cilj je vodil udeležence k udeležbi: zdravju koristno razvedrilo v jesenski naravi in obujanje spominov na dogodke iz osvobodilne vojne. Udeleženci so se sestali na ploščadi športnega igrišča v Polju in po sprejetem programu nadaljevali pot v smeri Vevče—Zadvar. Prva postaja je bila pred sostrsko šolo, kjer je predsednik KS tov. Stane Keber pripovedoval o pomenu samopriskevka, s katerim je bila ta šola zgrajena. Sama šola in njena okolica je lepo in funkcionalno urejena in kot nalašč spada v sam kraj.

Kolona 218 kolesarjev se je v smeri proti Podlipoglavu vila kot dolga kača, dokler niso kolesarji prišli do vznožja Pugleda, od tam pa naprej peš na vrh. Že med

potjo so borci, ki so spremljali udeležence, pripovedovali o dogodkih v teh krajih med NOB. Mladina je prisluhnila besedam tov. Ivana Benedika-Matička, ki je vneto in preudarno obnavljal spomine na prve dni narodnoosvobodilne borbe v tem kraju. Področje Pugleda je bila ena izmed najpomembnejših točk slovenskega partizanstva, pa tudi ena prvih. Na jasi tabora št. 1 so se udeleženci odpočili in okrepčali, poskrbeli pa tudi za kratek kulturni program. Kljub kratko odmerjenemu času in že malo utrujenim nogam, so pionirji-športniki priredili še nogometno tekmo s sovrstniki iz Sostrega. Pohvalno je, da niso pozabili odnose z naravnim okoljem in so med potjo v prazne vrečke nabirali nesnago, ki jo neodgovorni ljudje odmetavajo na svojih sprehodih. Ta uspešna akcija je dala pobudo za novo akcijo v smer Dolsko—Vinje.

Ciril Zupančič

Seminar za mlade komuniste na Vevčah

VEVČE, NOVEMBER — V mesecu oktobru je bil na Vevčah za mlajše člane OZK Papirnice Vevče seminar, ki ga je v sodelovanju s komisijo za izobraževanje pri občinskem komiteju ZK organizirala naša komisija. Predavanja so potekala v sejni sobi v popoldanskem času, s tem, da je bila glavna tema »MEDNARODNA KONFERENCA KOMUNISTIČNIH IN DELAVSKIH PARTIJ EVROPE« v dvorani Družbenega doma razširjena za vse člane OZK, vodstvo delovne organizacije, člane družbenopolitičnih organizacij in terenske družbenopolitične organizacije. Izredno zanimivo predavanje o temi, o kateri smo že mnogo slišali pa še vedno ne vsega, nam je obrazilo znana ljubljanska politologinja, za kulisna vprašanja o več kot dvehletnih pripravah na ta sestanek, kakor tudi potek same konference.

Sledila je tema klerikalizem na slovenskem, ki je ob dobrem predavatelju naredila na nas močan vtis. Vmešavanje nekaterih cerkvenih krogov v politično in družbeno življenje v preteklosti, pa neke tudi še zdaj, je tisti zavrženi moment, ki preprečuje hitrejše in plodnejše sodelovanje in ki meče slabo luč na nekatere cerkvene kroge. Ob tej priliki je bila ponovno poudarjena zahteva po sprejemanju novih članov v vrste komunistov in pogoj, ki ga

ob tem morajo kandidati izpolnjevati, to je, imeti morajo razčiščene poglede v zvezi s cerkvijo.

Za nekatere novo, za vse pa koristno je bilo predavanje o statusu in v zvezi s tem o dolžnostih obveznostih in pravicah članov OZK.

Predavanji o družbeno ekonomskih odnosih in o samoupravljanju sta zaradi svoje značilnosti uspeli, saj je bila diskusija pri obeh predavateljih na dovolj visoki ravni. Seznanili smo se z nekaterimi problemi našega družbenega življenja in družbeno ekonomskih odnosov v Jugoslaviji, pa tudi o konkretnih problemih naše delovne organizacije.

Ker smo tik pred realizacijo formiranja TOZD sta nam bili ti dve predavanji koristni pri našem nadaljnjem delu in odločanju o formiranju TOZD.

Ob koncu seminarja smo izvedli anketo, ki jo v kratkem povzemamo:

1. Vprašanje: Kaj si pričakoval od seminarja?

— več informacij o aktualnih vprašanjih

— več konkretnih tem o samoupravljanju

— več primerov in izkušenj iz ostalih kolektivov

2. vprašanje: So ti teme na seminarju ustrezale?

— da (9 odgovorov)

— ne (0 odgovorov)

— srednje (4 odgovori)

3. vprašanje: So bili predavatelji dovolj razumljivi?

— da (10 odgovorov)

— ne (0 odgovorov)

— srednje (3 odgovori)

4. vprašanje: Katera tema je bila najbolj zanimiva in za katero smatraš, da bi jo bilo koristno nadaljevati?

— družbenoekonomski odnosi v SFRJ (6 odgovorov)

— religija in klerikalizem (6 odgovorov)

— samoupravljanje v OZD (5 odgovorov)

— statut ZKJ in ZKS (4 odgovori)

— konferenca komunističnih in delavskih partij (3 odgovori)

5. vprašanje: Katere teme predavanj si v bodoče želiš?

— religija

— aktualna politična vprašanja

— manjšinska vprašanja

6. vprašanje: Imaš za bodoče seminarje kakšen predlog?

— seminarji naj bi bili celodnevni

— predavanja naj bi bila obširnejša

— želim več predavanj na leto

Naj ob koncu seminarja povzamemo naslednje:

Menimo, da je bil seminar koristen in potreben, saj se je število novosprejetih članov v dobrem letu dni povečalo za preko 20.

J. S.

Bivša borca Ivan Benedik in Mirko Jeriha sta bila tudi med udeleženci pohoda (Foto: C. Zupančič)

Udeleženci pohoda na Pugled poslušajo obnavljanje spominov Ivana Benedika-Matička (Foto: C. Zupančič)

Vevški gasilci prvaki tekmovanja gasilcev papirne industrije Slovenije za leto 1976

VEVČE, NOVEMBER — Dvoletno mrtvilo v tekmovanjih gasilcev papirne industrije Slovenije je minilo. Že spomladi smo se dogovorili, da bomo tekmovanje gasilskih deset in obnovili in tovrstnih tekmovanj ne bomo več prekinjali.

Letošnji gostitelj je bila tovarna papirja v Radečah, tekmovanje pa je bilo uvod krajevnih proslav za njihov krajevni praznik.

Po številu udeležencev tekmovalnih deset in je bil to rekord, saj se je udeležilo tekmovanja kar 7 moških deset in in prvič so tekmovale tudi ženske desetine iz Ceršaka in Sladkogorske tovarne. Naši gasilci so se za to obnov-

ljeno tekmovanje pripravljali zelo resno. Pod vodstvom desetarja Mirka Škvorca je bila desetina dobro pripravljena, tako po tehnični kot po kondicijski plati. Izredna koncentracija, hitrost in natančnost pri vseh treh tekmovalnih disciplinah je bil glavni adut nastopajočih.

Tekmovalo se je v:
— vezanju vozlov
— vaji z motorno brizgalno (mokra)

— taktični vaji s hidrantom
Vevška tekmovalna desetina je v vseh treh disciplinah pokazala največ znanja, hitrosti in natančnosti. Tako je bil končni vrstni red naslednji:

Desetina	Negativne točke	Doseženo mesto
Papirnica Vevče	167,2	I.
Celuloza Krško	198,7	II.
Papirnica Količevo	212,2	III.
Sladkogorska	237,0	IV.
Radeče	237,8	V.
Tovarna lepenke Tržič	261,3	VI.
Tovarna les. in lep Ceršak.	271,8	VII.

Za vevško tekmovalno desetino so nastopali:

Škvorec Mirko — desetar, Kurent Leon, Podgorelec Mirko, Pavlič Anton, Lajovic Peter, Močnik Stane, Rupnik Stane, Anželj Martin, Lorbek Bojan — tekmovalci in rezerve: Hribar Slavko, Stancar Viktor, Resnik Jernej ter ostali gasilci, ki so se redno udeleževali vaj.

Prav posebej moram pohvaliti celotno tekmovalno desetino, ki je vaje in tekmovanje vzela zelo resno, posebna zahvala pa velja poveljniku desetine Mirku Škvorcu in njegovemu namestniku Leonu Kurentu za njihovo požrtvovalnost in resnost pri delu.

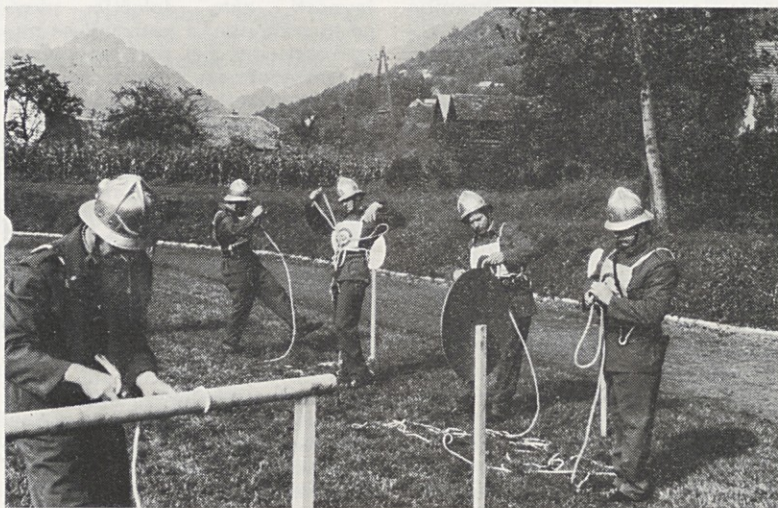
Po končanem tekmovanju smo si ogledali tudi tovarno papirja v Radečah, popoldan pa je bila na

letnem kopališču razglasitev rezultatov in zakuska.

Že naslednji dan, tj. 26. 9. 1976 pa je bilo v Zadobrovi novo tekmovanje, prvenstvo Občinske gasilske zveze Ljubljana Moste-Polje za prostovoljna gasilska društva in ločeno za industrijska gasilska društva. Manjša utrujenost in slabša koncentriranost zaradi proslavljanja zmage prejšnjega dne v Radečah in dobra pripravljenost mladih gasilcev iz »Saturnusa« — Zalog je botrovala uvrstitvi na 2. mesto, kar pa je vendarle naš nov uspeh.

Tekmovali smo v disciplinah:
— mokri vaji z motorno brizgalno in

— hitrem oblačenju
Končni vrstni red industrijskih gasilskih društev naše ObGZ:

Vezanje vozlov Vevčanom ni delalo težav

Desetina	Skupno negativne točke	Doseženo mesto
Saturnus — Zalog	125,0	I.
Papirnica Vevče	135,8	II.
Teol — Ljubljana	153,6	III.
Saturnus — Ljubljana-Moste	165,8	IV.
Kolinska — Ljubljana	209,0	V.
Sap — Ljubljana	223,2	VI.
Izolirka — Ljubljana	237,0	VII.

Na tem tekmovanju občinskega merila je tekmovalo:

— 10 deset in prostovoljnih gasilskih društev
— 7 deset in industrijskih gasilskih društev in

— 2 desetini ženskih gasilskih društev (Sostro — Bizovik)

V dveh dneh smo osvojili torej en naslov republiškega prvaka za papirno industrijo SRS in eno II. mesto v tekmovalju enega naj-

močnejših centrov gasilcev industrije na področju mesta Ljubljana.

Tudi v bodoče, v prihodnjem letu želimo, da bo gasilska dejavnost ostala na takšnem nivoju dejavnosti in aktivnosti kot letošnje leto in s tem tudi pripravljenost ob morebitnih elementarni nesreči.

J. Vidic

Rešitev satovnic

1. osmoza — O'Toole, 2. orešek — opomin, 3. škatla — Mlakar, 4. razsip — telega, 5. skepsa — enigma, 6. Paloma — granat, 7. opilek — Maglaj, 8. Laskar — lamela, 9. Kamnik — etamin.
SMREKA — TOPOLA

Od tokrat manj številnih reševalcev so bile izžrebane naslednje nagrade:

10.— din RAHNE Ivanka
10.— din KIVAC Joža
30.— din VIDRGAR Pavla
60.— din GRADIŠEK Hilda

V tej številki imajo uganjkarji rešiti več igrank. Izžrebali bomo 3 nagrade po 10.— dinarjev, eno za 30.— din, eno za 60.— din in eno za 100.— dinarjev. Pri žrebanju pridejo v poštev le tisti, ki bodo pravilno rešili vse igranke.

Spomini na obisk v sovjetskih gorah

Dnevi tonejo, vse tone z njimi, ostanejo le lepi njih

spomini

J. Glazer

VEVČE, NOVEMBER — Znano je, da vsaka dejavnost potre-

buje v določenih nivojih razvoja neke vrste fazno kontrolo koncepta in organizacije dela, ki naj pokaže njeno ustreznost. Alpinizem ni pri tem nobena izjema.

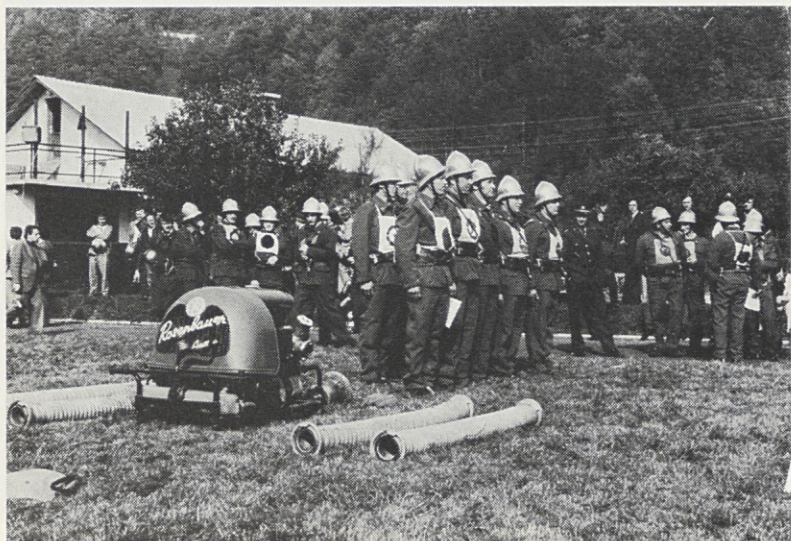
Kljub temu, da Jugoslovanom in še zlasti Slovencem sovjetski alpinizem že skoraj dvajset let ni

več igranka, sem s prijatelji, člani letošnje odprave v Kavkaz, nestrpno ugibal, kaj nam bo obisk v teh gorah prinesel.

Obisk sovjetskih gor je zasnovan na brezvalutni izmenjavi. Skupina sovjetskih alpinistov iz (Nadaljevanje na 11. strani)

Tekmovalna desetina Papirnice Vevče, ki je zmagala v Radečah

Vevška gasilska desetina pred startom za vajo z motorno brizgalno

Pogled na Alplager Bezengi ter vrhove (z leve proti desni Pik Ural 4300 m) Ulli-Ajzbaši (4680 m) in Pik Panorammi (4100 m) Foto: ing. D. Skerbinek

Spomini na obisk v sovjetskih gorah

(Nadaljevanje z 10. strani)

daljnega Petropavlovskega na polotoku Kamčatka je prišla v naše gore in na morje, mi pa smo obiskali Prezidij Kavkaza — skupino Bezengi.

Potovanje je potekalo hitro. Let do Moskve je trajal dve in pol uri, isti čas je porabilo veliko reaktivno letalo TU-134 tudi do Mineralnih vod. Vkrkali smo se v avtobus in po lepi avtomobilski cesti kmalu dospeli v Kabardino — Balkarsko avtonomno sovjetsko socialistično republiko. Kakih 200 km za Nalčikom, glavnim mestom te republike, smo zavili Kavkazu nasproti. Po 10 urah vožnje smo se naslednje jutro znašli v kraju Črna reka. Prekrkali smo se na kamion. Mimo globokih kanjonov in hitro drvečih hudournikov smo se vzpenjali vse višje. Vozišče, po katerem je poskakovalo naše sicer odlično vozilo, je že davno izgubilo naziv ceste. Utrujenost je rastla in legala na oči, pa čeprav so se nam kazali že prvi v sneg odeti gorski velikani. Sredi popoldneva je bilo ceste konec, mi pa smo bili na svojem cilju — v gorskem taborišču Bezengi.

»Alplager« leži na višini kakih 2800 m. To je alpinistično naselje za 200 gostov z restavracijo, kino dvorano, kopalnici in savno, knjižnico in udobno opremljenimi sobami v šestih objektih. Takih taborišč imajo Sovjeti samo v Kavkazu kar šestnajst.

Vstopnico zanj dobi le tisti sovjetski državljani, ki opravi v svojem domačem kraju tečaj in uspešen preizkus znanja iz planinskih veščin. Taborišča so po težavnosti razdeljena v štiri kategorije. Prestop v lager višje kategorije je odvisen od uspešne preizkušnje v taboru nižje kategorije.

Povedati je še treba, da samohodstvo in izletništvo v teh gorah ni možno, saj denimo, celo v Moskvi ni možno nabaviti ustrežne planinske opreme. Pa tudi varno bi ne bilo hoditi individualno po teh obsežnih in visokih gorah, saj bi pomenila sleherna nesreča za planinca, ki se v teh gorah ponesreči in ga nihče pred odhodom v gore ne evidentira, gotovo smrt. Reševanje neregistriranih obiskovalcev teh gora je brezupno.

Prihod novincev v »alplager« spominja na prihod v vojsko. Na enem koncu objekta vstopajo v plaščih in s kovčki v roki, na drugi strani pa izstopajo športno opremljeni. Obiskovalci taborišča namreč dobe tukaj vso opremo.

Ceprav smo prišli v Sovjetsko zvezo s kar lepim alpinističnim slovesom, nam ni bila prihranjena kondicijska in aklimatizacijska tura. In po vsaki turi skrben zdravniški test.

Iz obeh tur na štiritisočake smo se vračali do poslednje pore premočeni in prezeblji, za nameček pa smo doživeli tudi dež, sneg, sodro in strelo.

Načrte s sovjetskimi gorami, ki smo jih pestovali še iz domovine, smo morali opustiti. V mikavnih severnih in vzhodnih stenah je bilo toliko nagrmadenega snega, ledu in serakov, da je bilo takoj jasno, kako predvsem z vzponom v Džangitan ne bo nič.

Ko smo iz ture na Baš Ans nazaj grede stali na višini 3100 m blizu vznožja stene in zrlj proti vrhovom — več kot 2000 m višje — smo spoznali, da so gore iz te strani letos nepremagljive. Domačini so ocenjevali, da že 15 let ni bilo toliko snega. Nekajkrat na dan so se sprožili ogromni plazovi, ki so po pol ure in več grmeli preko sten. Spremljajoči trušč in hrušč je spominjal na ropot, ki ga ekspresni vlak ustvarja v tunelih.

Ob ropotu enega takih »ekspresnih vlakov brez voznega reda« je prijatelj Boro pomolil fotografijo s planinsko izkaznico proti sredini grozeče stene, rekoč: »Se svoje slike ne želim videti v tej steni, kaj šele sebe!«

Vreme nam je resnično nagažalo. In da bi bile naše možnosti za uspeh še manjše, smo imeli še druge težave. Tako npr. ni bilo mogoče dobiti niti kratkoročne vremenske napovedi. Za orientacijo v gorah nam je služila le ročno izdelana grebenska karta. Večina tovarišev je imela težave s sovjetsko hrano, na katero se niso niso mogli navaditi.

Smole pa še ni bilo konec. Skrbno pripravljene ture in maksimalno psihično in fizično konsolidirane naveze so jurišale na Zapadni Mižugi (5025 m), Pik Puškin (5100 m) in Dychtan (5208 m).

Vse ekipe so bile opremljene tudi z oddajno-sprejemnimi postajami. Tako smo se vsak dan nekajkrat slišali, izmenjali podatke o turi in si zaželeli vremena.

Ko smo se pripravljali na tretji bivač in vsak v svoji smeri razpenjali šotor, smo vedeli, da bo naslednji dan odgovoril na vprašanje, ali nam bo namera uspela. Z Milanom sva bila 800 m pod vrhom. Okoli 20. ure zvečer se je vreme »podrlo«. Besneča narava nama je na višini ca. 4400 m postregla z vsem svojim repertoarjem iz programa slabega vremena. Kaj bi se trudil pojasnjevati. Bilo je pasje in tudi strah naju je bilo. Zelela sva si, da bi imela velik, debel »krompir« in da bi se izvlekla iz te kaše.

Ob prvem svitu sva začela porirati šotor in zbirati opremo, ki je v šotoru še ostala. Veter nama je namreč ponoči šotor lepo

razparal in plazovi, ki so drveli mimo, so ustvarjali toliko podtlaka, da nama je sesalo iz šotora opremo. V več kot 60 cm globokem novem snegu sva sestopala iz stene po ozebniku, podobnemu Jalovčevemu kuloarju. Ture je bilo konec, snežilo je vedno močnejše.

Ujela sva zadnji vlak in pristala v dolini. Naslednje štiri dni je spet snežilo kot za stavo.

Drug drugega tolažimo, vsi skupaj pa najdemo razumevanje pri sovjetskih alpinistih, s katerimi postanemo dobri tovariši.

Še slednjič poizkusimo srečo. Iz tabora se odpravimo preko ledenika Mižirgi in po njegovih treh stopnjah pridemo na večji skalni rogelj v morju snega in ledu. Dan smo porabili za izredno naporen in nevaren vzpon ter na višini 3900 m postavili bazo.

Po izkušnjah iz domačih gora se nam obeta spet slabo vreme, zarja je škrlatna. Še v temi se prebudimo in ob prvi svetlobi ob treh in še nekaj minut zjutraj korakamo v treh skupinah vsak svojemu vrhu nasproti.

Z Milanom sva spet v navezi. Za cilj si izbereva vzpon 3 B težavnosti (v SZ poznajo 5 težavnostnih stopenj) na 4680 m visoki vrh Ulli-Aizbaši.

Vreme je enkratno. To nama daje dodatnih moči in poleta, da grizeva v kolena in strmino, ki nad nosom in čelom izginja nad nama. V razmerah, ki jih imava, vidiva enkrat ponujeno možnost, ki je ne smeva zamuditi. V stojiščih se komajda malo odduška, in že hiti naslednji naprej. Dereze, cepin, ledeni klini, ledeno bodalo, no — vse je v rabi in še se nama zdi, da napredujemo prepočasi. Kljub vsemu pa se varujeva, kot je treba. Razgled se vse bolj odpira. Zreva na Kundum Mižirgi v bližini. Drobnost mravlje na grebenu pod vrhom sta prijatelja Matič in Edi. Zavrisamo si. Veseli smo, saj je očitno, da nam bo danes uspelo.

Snežna pobočja zamenjujejo ledene vesine, pa spet skalni greben in iz njega v led. Se gredina, silno razbit in majav greben in — na vrhu sva! Molče si seževa v roke. Silno vesela, ponosna in zadovoljna sva.

Pogled nama seže v Gruzijo, tja do Črnega morja, do Kazbeka in Elbrusa. Težko je opisati počutje. Srečna sva.

Tudi tokrat se izkaže, da star pregovor »konec dober, vse dobro«, drži. Ko smo se vračali v domovino, smo nesli s seboj doživetja iz 33 plezalnih vzponov, kopico nepozabnih vtisov in željo, da še kdaj obiščemo te gore in ljudi.

Dipl. ing. Danilo Škerbinek

Krasote dvorišč

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

V času od avgusta do oktobra so se zaposlili:

Pestotnik Franc — delavec v dodelavi

Kaplja Boris — vajenec

Potočnik Ladislav — vajenec

Vidgar Otton — vajenec

Jesenšek Franc — delavec v proizvodnji

Gabor Milan — voznik viličarja

V istem času so odšli:

Starin Angela — del. v dodelavi — upokojena

Delalič Camil — del. v proiz. — samovoljno

Bensa Vida — predelavka — upokojena

Volčini Anton — voznik — upokojen

Kotar Ivan — del. v proizvodnji — izključen

Ceglar Milan — ključavničar — sporazumno

Volčini Rudi — delavec v proizvodnji — sporazumno

Dejanovič Zivorad — lesni delavec — v JLA

Lukan Zlatko — del. v obdelavi — samovoljno

Poročili so se:

Pogačar Albin z Lenarčič Anico

Čestitamo!

Rodili so se:

Rožič Jakobu sin Klemen

Kotnik Marjanu hči Irenca

Jerman Rafku hči Laura

Orehek Marjanu hči Nuška

Stirn Branetu sin Roman

Kos Tilki hči Urška

Čestitamo!

Papirnica Vevče

Oktober 1970

Prišli:

Peterca Franc — pom. vodje preč. rez. stroja V. pap. str.

Cvijanovič Milenko — voznik viličarja

Blažin Leon — pom. vodje tisk. stroja

Težak Zvonimir — pom. vodje tisk. stroja

Pinčolič Franc — pom. sklad. strojne opreme

Krušič Anton — pom. vodje tisk. stroja

Odšli:

Ocvirk Branko, ing. — tehnolog v programskem centru

Vujakovič Slavojka — snažilka

Vujakovič Ljubisav — razkladalec surovin

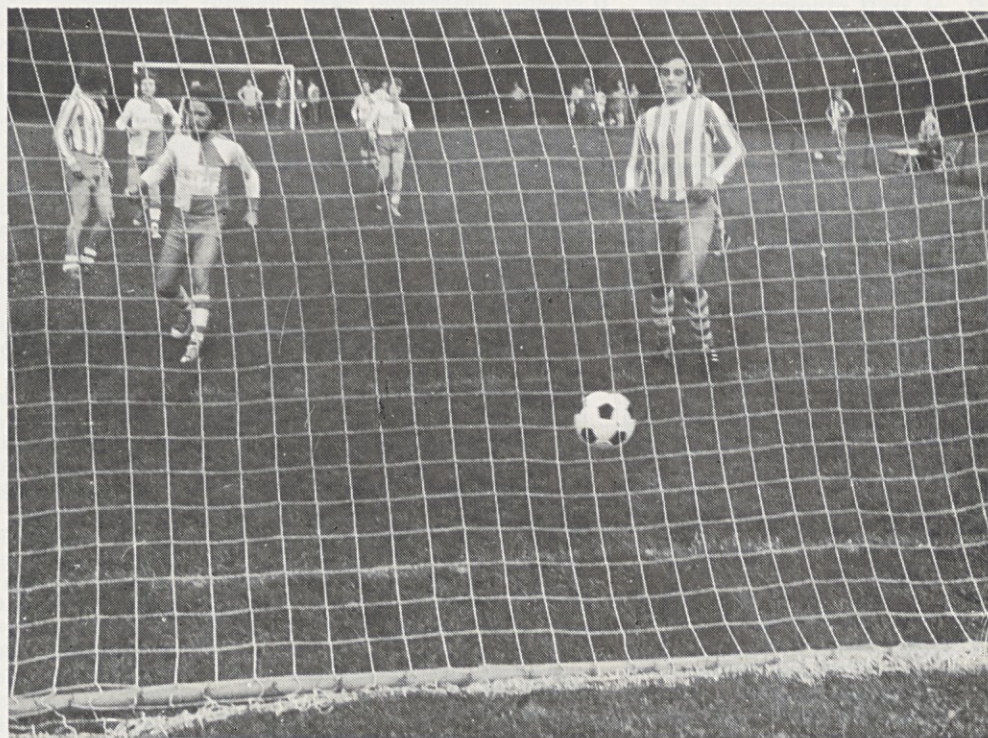
Vrtičič Bojan — I. pom. premaznega stroja — v JLA

Kolenc Marjan — I. pom. pap. stroja — v JLA

Demšar Marjan — električar — umrl

V kopališču Vevče

Gol!

Za naše ugankarje

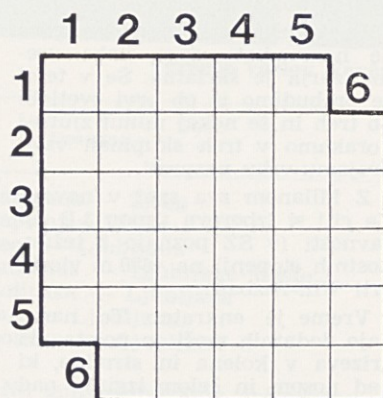
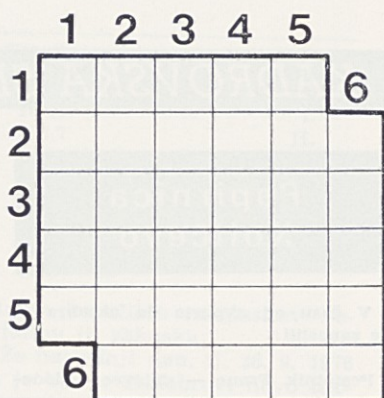
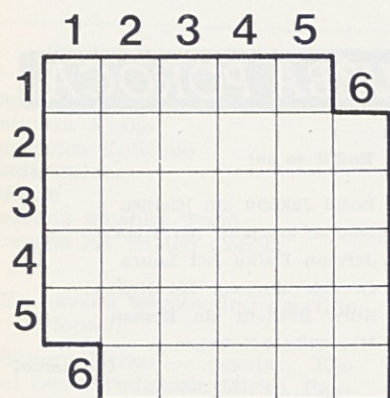
Namesto običajne novembrske slikovne križanke smo vam tokrat pripravili več manjših ugank različnih zvrsti. Če boste pozorno prebrali napotila za reševanje, vam najbrž ne bodo delale preveč težav. Kakor doslej, so tudi današnje uganke v tesni zvezi s papirno industrijo. Pamo, da vam bodo prijetno praznično razvedrilo.

Magični liki

Vsi trije liki so enaki, opisi zanje pa so podani v pravilnem vrstnem redu. Zahtevano besedo je treba v vsak lik vpisati dvakrat, tj. vodoravno in navpično.

1. kraj v bližini Brežic, kjer

obratuje največja tovarna slovenske papirne industrije — skupno ime za številne izdelke naše panoge, tudi naziv naše revije — zgodovinsko pomembno mesto v Bosni s tovarno celuloze

Glave in repi

V levo in desno polovico osrednjega lika vpišite za številkami deset besed s štirimi črkami, ki imajo naslednji pomen:

1. pisatelj povesti »Miklova Zala« (Jakob), 2. Perzija, 3. vas blizu Planine pri Rakeku, znana po ponikovalnici, 4. glavno mesto švicarskega kantona Valais, tudi tempeljski grič v Jeruzalemu, 5. frnikola, 6. nevestina oprava, tudi zvitek papirja ali kartona, 7. bližnji sorodnik, član iste družine, 8. neumnež, norček, 9. poljski pridelek z debelim korencom, 10. iz francoščine prevzet naziv za dvorano.

Pred besedo na levi vpišite po eno, dve ali tri črke, desnim pa jih pripišite na koncu, tako da dobite besedo novega pomena: 1.

zven razbitega stekla, ropot, grmenje, 2. trinog, samodržec, absolutist, 3. še nedoraščeno govedo, voliček, bikec, 4. v grški mitologiji kralj Lapitov, ki ga je Zevs pahnil v Tartar, 5. trajnica z rumenimi cveti, stara zdravilna rastlina, 6. madžarsko ime za Blatno jezero, ki je največje v srednji Evropi, 7. sibirsko mesto ob reki Angari z največjimi HE na svetu, 8. italijansko mesto ob Jadranskem morju z dožvo palačo, 8. vrsta sira, imenovana po bosanskih menihih istega reda, 10. že umrli jugoslovanski sindikalni delavec, po katerem se imenuje tovarna celuloze in papirja v Krškem (Djuro).

Vse »glave« in »repi« dajo najnovejšo, veliko pridobitev Papirnice Količevo.

	1				6				
	2				7				
	3				8				
	4				9				
	5				10				

Skrivalnica

V spodnjem tekstu, napisanem z velikimi črkami, je skritih 12 slovenskih krajev s papirno industrijo, ki je združena v SOZD Slovenija papir. Kot primer, kako morate te kraje poiskati, naj vam služi stavek: »MOHAMED V ODESI«, v katerem najbrž ni težko odkriti MEDVODE.

VSİ VEMO, DA SE MALO IZTRŽI, ČE JE LETINA SLABA. NA KRASU JE PREMALO RODOVITNE ZEMLJE, POVSOD JE V GLAVNEM LE KRŠ. KOZOLCEV NIMAJO, ZNAČILNE PA SO NJIHOVE KAMNITE OGRADE. ČEPRAV SO LJUDJE PRIPRAV-

LJENI NAREDIRI KARKOLI, CE VODE NI, JE VES NJIHOV TRUD ZAMAN. SEMKAJ SICER ŠAKALI NE ZAIDEJO, V NOČ PA ZAVIJAJO DOMAČI PSI. MED ŠAHISTI NI VELIKO VELEMOJSTROV, PAČ PA PRECEJŠEN KUP REV. ALJEHIN SE JE VEČKRAT VPRAŠAL: KDO VE, V ČEM JE TOLIKO NASLAD, KI VRHUNSKEMU ŠAHISTU USMERJAJO KORAKE, KO IŠČE SKRITE POTI DO ZMAGE?

MARSIKDO VELIKO OBJUBLJA, NAREDI PA MALO. ZLASTI ŽENSKAM NIKAR NE VERJEMI. BREZ RAZLOGA TE CELO KAČA NE PIČI.

2. tip srednje šole s težiščem pouka na praktičnih vedah — bog sonca, lepote in harmonije pri starih Grkih — smer ali slog v sodobni slovenski literaturi, zlasti v pripovedništvu

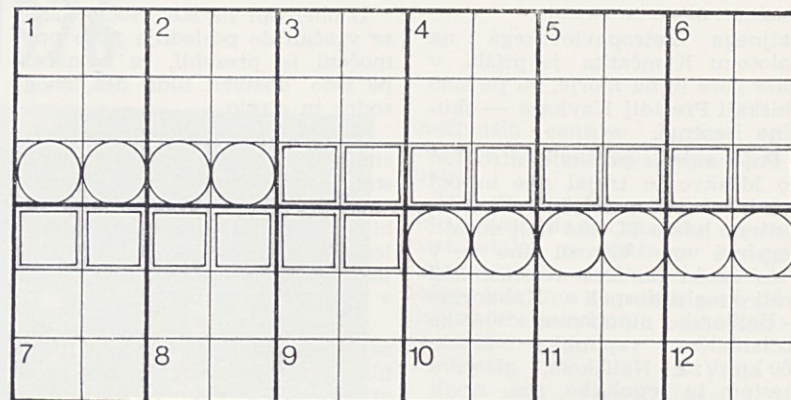
3. del Zagreba s športnimi igrišči — slika, prikaz, izdelek upodabljaljočega umetnika — zdravniški pregled, preiskava

4. človek klepetavega, umazanega jezika, kvantač — večje mesto v Nigeriji z letališčem — kot med dolžinskim krogom opazovališča in višinskim krogom nebesnega telesa, pojem iz vojaških veščin

5. interval med prvim in osimim tonom v glasbi — kleparsko orodje za obrobjanje — poprava, olupšava, odstranitev peg na fotografiji

6. glavno mesto švicarskega kantona Aargau — visoka kraška planota nad Vipavsko dolino — ime tollovaža iz zgodbe F. Milčinskega.

Opeki

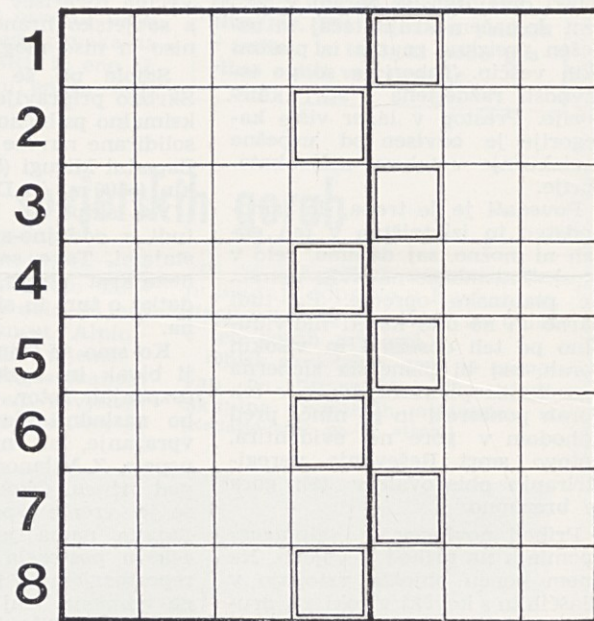
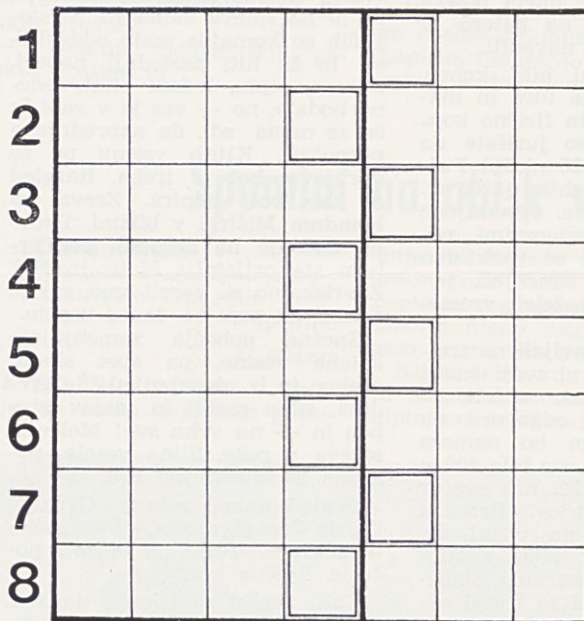
Celoten lik je razdeljen v 12 enakih pravokotnikov s po šest polji. Besede tečejo v vsaki opeki v smeri kazalca na uri, začnejo pa se na polju s številko:

1. nalezljiva črevesna bolezen z bljuvanjem in hudimi driskami, 2. zlitina iz bakra, cinka in niklja (novo srebro), tudi vrsta lami podobne živali, 3. lisa, packa, 4. gora v romunskih Karpatih (1653 m), 5. za otroke najbolj priljubljen predmet, 6. del noge, 7. zelenjadnica iz družine bučnic, ki jo rabimo za solato, kuhanje ali vlaganje v slano vodo, 8. prebivalec Velike Britanije, 9. osta-

nek pri olubju, olupek, 10. mesto ob jezeru Erie zahodno od Clevelanda, 11. kazalo, pregled, spisek, seznam, knjižica študentov, 12. princip, najvišja življenjska resnica, vodilo v obnašanju.

Na označenih poljih dobite štiri znane kraje s papirno industrijo (enega v Hrvatski in BiH, dva pa v Sloveniji). Na poljih od 1 do 6 dobite še mesto pod Savinjskimi planinami, kjer ima sedež papirničarjem znan rudnik, na poljih od 7 do 12 pa proizvod omenjenega rudnika, ki rabi kot polnilo v papirni industriji.

Izpolnjevanke - dvojčici

Obe izpolnjevanke sta likovno popolnoma enaki. V vsako vrstico morate vnesti tri besede, kot jih zahtevajo opisi, ki jih navajamo v pravilnem zaporedju.

Od začetka do debelejšje navpičnice (z leve proti desni):

1. del kuhinjske ali sobne opreme — ritmično gibanje telesa ob glasbeni spremljavi

2. defekt, hiba, napaka, poškodba — barva igralnih kart, tkanina s kockastimi vzorci

3. zanka, nastava, vaba — začinjena obara ali juha, jed iz koščkov mesa, ribe ali peru'nine

4. lega, stoja, položaj — trgovsko središče v istoimenski oazi Turkmenske SSR

5. prepir, nesoglasje, kreganje — pršica, kožni zajedalec, tudi deska za sedenje (v šoli ali pri peči)

6. domača žival za nošnjo in vožnjo, tudi zmerljivka — mlado govedo, kravji mladič

7. rumenica, glina z železovim oksidom, rjava ali rumena barva — sveti jezik indijskih budistov, praprski jezik

8. makedonsko moško ime (pisatelj Čašule) — skupinski ples v krogu, temeljni element v tehniki, bicikel

Od konca lika do debelejšje navpičnice (z desne proti levi):

1. Orodje mlatičev, tudi poganjek, ki ga sadjarji vsajajo v drugo drevo — vodna žival s klesčami

2. naše ime za veliko nemško reko — sukanec, vlakence za šivanje

3. grška boginja nesreče — velika afriška reka, najdaljša na svetu

4. otok v Kvarneru, med vojno italijansko koncentracijsko taborišče — enojni ali dvojni zagib tkanine, tudi sekališče dveh plošev, druga beseda za sužnja

5. žensko ime, v starem veku gorovje v Mali Aziji — prebivalec najvišjega dela Istre, tudi kis s tega področja

6. ime pianista Bertonclja — Noetov sin, praded Hamitov

7. biljardna palica — element za prevod plinov in tekočin, del strelnega orožja

8. perzijski kralj — vozna pot železniških vozil in tramvaja

Skozi vse like, brano od leve proti desni:

1. rubrika, časopisna kolona, razporeditev v tabeli — obrtnik, ki dela z barvami

2. največji zaliv ob jugoslovanski obali, kamor šteje tudi Reški zaliv — rumena ali rdečkasta snov v nekaterih rastlinah, zlasti v korenju, z vitaminom A

3. fina mesna, ribja ali zelenjavna jed, zlasti v konzervah, testenica — odlični sovjetski ho-kejist

4. gradbenik, graditelj raznovrstnih poslopij — drugo največje mesto v Sloveniji

5. Grški otoki v Egejskem morju — priimek slovenskega pesnika (Mile) in filmskega režiserja (Matjaž)

6. svinjski janež — sin Odiseja in Penelope (po Homerju)

7. rob, zarobljeni del predmeta, v medicini konec dolge kosti — požigalec, zažigalec

8. hudo vzburljiv človek, vročekrvnež — barvitost v podobi, ubranost barv in tonov, način umetniškega izražanja

Na označenih poljih dobite v prvem liku kraj na Koroškem s tovarno lepenke, v drugem liku pa kraj pri Domžalah s tovarno kartona.

I. S.

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo — Izdajata ga delavska sveta — Izdaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Milan Deisinger, Milan Korošec, Jože Marolt, Ljubo Milič, Tone Novak, inž. Danilo Skerbinek — Tehnični urednik Danilo Domajnko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani

Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 z dne 21. 1. 1976 šteje ta publikacija med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.